4

د ۱۳۵۱ لمریز کال
د چنګاښ میاشت
څلرمه ګڼه

پرله پسې ګڼه ۱۴۲
د تأسیس کال ۱۳۳۹

Kandahar. Kabul
Vol.13, No.4, Sartan 1351
(June 1972)

کندهار

اطلاعات و کلتور

میاشتنی خپرونه

د تاریخ په ... کي د لوی احمدشاه بابا د تاج پوشی یوه منظره ښئي

د یوې ګڼې بیه ۳ افغانۍ

د لوی «مخلص» کلیات،

د احمدشاه بابا د کتاب چاپولو مؤسسې غوره د مخ کې یو کتاب د لوی «مخلص» کلیات په نامه چاپ او بازار ته عرضه کړ.

دا کتاب د لومړی مؤسسې د وهم نشراتي اثر گڼل کیږي چې د شعر پېژندونکو لپاره او د کندهار دېره نامتو شاعر د ذوق د پرچه پېژندل وی بلل کېږي.

د مرحوم حاجي ولي محمد مخلص پېژندگلوی

د کندهار مشهور شاعر حاجي ولي محمد مخلص د مرحوم سلطان محمد لوی په نامه کال کې ۱۲۵۰ شمسي کال په کندهار کې زیږیدلی دی. لومړنی تعلیمات یې په کور کې تر لاسه کړي او د مطالعې او پر اخو تجربو له کبله دې پر ډېرو علومو پوه شوی و. ده له خپلي مورنۍ ژبې پښتو، په دري، اردو او عربي او انگریزي ژبو هم پوهېده.

مرحوم «مخلص» د خپل هیواد او ملیت سره ژوره مینه او اخلاص درلود، ده د وطن خوښه کېښی خواخوږي، پاک نفسه او بې غرضه سړی و چې د خپل ښه زړه او روښانه فکر له امله یې د [illegible] ټولو خلکو ته جلب کړي وو.

سره له دې چې مرحوم «مخلص» یو پیاوړی او لوی شاعر او ادیب و په نطق او خطابه کې یې هم ساری نه درلود.

د ده مرحوم د ژوند ډېره برخه په کندهار کې تېره شوې ده، چې د شوق په [illegible] او خیال کې د [illegible] خپلې پاکې لمنې ته هیڅ داغ و نه رساوه. هغه د مامور په توگه هم تر سره کړي دي، په خپلو ټولو

مامورېتونو کې به یې په ټوله ژوندانه کې د اصلاح او تهذیب تمایلات او د اصلاح پسې ایښي د ښه قېمتي وي.

د مرحوم «مخلص» آثار د طبیعت ساده او خورا د زړه د پیسو، دولت او شهرت هیڅ پروا نه لرله او ده د مقام تر لوړوالي لا ډېر په اوږو ټول و.

حاجي ولي محمد مخلص د مرو او ډېر طبع خاوند او خواږه شعرونه یې ویلي دي.

په مجلسونو کې به یې کل وي او روان او خوږ خوش طبع، ظریف او خوشحاله انسان و. پوهاند عبدالحی حبیبي ده ته په مخکله داسي وايي:

مخلص زموږ د ملي پښتو کالو خواخوږي اشتاي او په ادبي حرکت او ژوندي فعالیت کې یوه ملگري و. ده شاعر و خو په حقیقي توگه زمانې ترجمان او لسان العصر و، عالم و، لیکوال و، خطابه و، استاد و، په ټوله ژوند و، ظریف و او بالاخره مخلص و.

د ده قصاید، اما طنز په طبع مشهور دي، په کندهار کې خپلو یارانو «مخلص» دوست او هغه په نوم یاداوه. د خلکو سره مشوره او خواخوږي ملگري و، هر چاته او هره طبع ته په ډول صفاتو پېژندل و.

ادبي جرگو کې صدرنشین و، د عوامو په منځ او د پرو کسانو کې محبوب و، په علمي او اجتماعي خلکو کې یې ډېر شخصیت درلود، له موسیقي سره یې مینه درلوده او کله کله به یې ډېر خواږه شعرونه د ساز په پردو کې ویل، فصیحه او بلیغه وینا یې درلوده، د دین او اجتماع په اسرارو خبر و.

د عصر او تمدن د پېښو مبلغ و، د اخلاقو زده موازینو د خوږه مشرکه ایدال... د ده ملي وطن کاله ژوند... په پښتو کې د انتقاد روح ... کې د ظلم او اجتماعي

(پاتې د پښتو په ۳۴ مخ کې)

(مرحوم لوی مخلص)

د ۱۳۵۱ کال د چنګاښ میاشت

سالم تحول او بدلون د ټولنو د پرمختګ مهم اساس دی

د بشر انسانانو او ژوندیو موجوداتو ستر خاصیت د هغوی ژوند ته پاره هر له پسې تلاښ، په خپلو چارو کې مثبت بدلون راوړل او سمي ځانیه د خوځښتونو او ایجاباتو سره سم خپلې اجتماعي او ملي غوښتنې تر سره کول او د خپلو خلکو د مادي او معنوي پرمختګ په لار کې هراړخیز کوښښ او په دغه هکله فداکاري او د دښمنانو په مقابل کې مبارزه ده.

انسان یو متحول، متفکر او تکامل کوونکی مخلوق دی فکر او ذهنیت ئې د یوه ګوښه حالت څخه د لوړتیا خواته ځي او هغه بدیهي د کنده ګي څخه راګرځوي او د هر ساړه ژوند څخه هم او ته تس رسوي.

په اوسني پرمختللې نړۍ کې چې انسانانو فضا او اسمانونو ته د علم او پوهې په برکت لاره پیدا کړې او عصري وسایل برابر کړي او د اقتصاد په ډګر کې چټک ګامونه اخلي او د ژوند په ټولو برخو کې د ورځې هڅه او هلې کوي هیڅ امکان نه لري چې په نړۍ کې هغه هیوادونه چې د هیڅ ملتونو له کبله ترشا پاتې دي معنوي او د تړ چیره پر خپل ژوند حالت پاته او د هیڅ ژوند خاوندان وي، د اهمکه او منځنیو تخنیکي، علمي او مترقي وسایلو او سره تړلي کې ئې او القاي پوړ پاتې وي که کوم هیواد او ولسونه د خپل ملي پرمختګ په لار کې کوښښ ونه کړي او خپله اراده په کار ونه اچوي د لوړ فکر او معنوي اقتدار او تسلط لاندې راځي او ملي غرور او بقا ته ئې صدمه رسوي.

سالم تحول او مثبت بدلون د هر لوړ هیواد د لوړ پرمختګ مهم اساس دی او پرته له دغې لارې څخه ممکنه نه ده چې انسانان د اوسني ژوند څخه په لوړه پوړۍ ګامونه واخلي.

د اسلام سپیڅلی دین چې یو جامع او مترقي اساسات لري په خپل چوکاټ کې د انسانانو د تحول، بدلون او هر ډول پرمختګ پرخوا ده او مسلمانان د هغه په رڼا کې کولای شي د لوړو مدارجو او د پرمختګ پړاو ته رسولای شي.

سالم تحول او مثبت بدلون هم هغه ارتقائي حرکت دی چې د ټولنو د ذهنیت، کلتور، دین، اجتماعي او اقتصادي شرایطو سره سم منځ ته راځي او داسې تحول ته هر څوک غاړه ږدي او که په دې هکله د سنجش څخه کار وانخستل شي و د روښانو د ټولنې تول هم آهنګي ور سره هر ګنده وي او ګټور یشکني کوي.

موږ چې د نیکمرغه راتلونکي د پرمختګ پرخوا چټک ګامونه اخلو او حکومت په دغه هکله خپل بهترین کوښښونه په کار اچولي دي او غواړي چې د اسلام انقلابي ملیت، وطندوستي او ملي کلتور په چوکاټ کې زموږ هیواد د لوړو انکشافاتو او عصري پرمختګونو څخه بهره ور کړي زموږ ټولو ته په کار ده چې د هیواد د پرمختګ او انکشاف په لار کې خپل کوښښ او وس په کار واچوو او هر څوک په دغه هکله خپل مسؤلیت لیری کړو.

غلام محي الدین (ایوبي)

د کندهار مجله

د امتیاز خاوند: د طلوع افغان نشراتي مؤسسه

مسؤل مدیر او کېل: غلام محي الدین (ایوبي)

مهتمم: عبدالکریم (طالب)

لیکوونکي پله

عبدالقدوس (نجیب)

احمد (راشد)

عبدالمنان (امین)

میرمن ملاله (اشکزۍ)

طباعتي همکار ښلمي (بارک)

اداره: د شهیدانو واټ

د تلیفون نمبر ۲۸۸۴

پښتو کوونکی فیض محمد

په دولسمه پیړۍ کی د تاریخ یوه ګوښه

د افغانستان دوه نامتو شخصیتونه

شاولی خان او سردار جهان خان

تر لسمه عباسي پیړۍ چې د ۱۲ پیړۍ په تمامي کښې د اعلیحضرت احمدشاه بابا د پاچهي په زمانه کې پښتو شو به دی شاولی خان او جهان خان لوی لاس پکښې درلود چې به یې داخلي چارې او بلې ای عسکري چارې

پر ځای د اخستی وی یعنې د هغه وخت څخه چې احمدشاه بابا د افغانستان په پاچهي وټاکل شو شاولی خا او جهان خان هم د هغې ورځې څخه بیا د ده د پاچهي تر اخیره پورې

د حکومت اداري او عسکري چارې اجرا کولې چې موږ به ای هر یو په جلاجلا معرفي کړو .

شاولی خان

کله چې په ۱۱۶۰ هـ کال اعلیحضرت احمدشاه بابا د افغانستان په پاچهي وټاکل شو نو شاولی خان ته ئې د صدارت او د اعلی وزارت چارې ور کړې او اشرف الوزراء لقب ور کړ شوه .

د احمدشاه بابا په ټولو جنګو کې شاولی خان ور سره و . کوم وخت چې احمدشاه بابا په ۱۱۶۱ هـ کال کې پنجاب ته سفر و کی شاولی خان ده ملګری و او کله چې احمدشاه بابا د دوهم ځل د پاره په ۱۱۶۲

کال کښی پنجاب ته سفر و کی بیا هم شاولی خان ور سره و د پنجاب مدافع وکیل معین الملک میر منو چې د ملي حکمران و د شاه ولی په واسطه ئې د سیالکوټ

او رنګ آباد او ګجرات د یوه کال مالیات احمد شا بابا ته ور کړه .

کله چې احمدشاه بابا په ۱۱۶۳ کال کی هرات ته ولاړی شاه ولی خان ده ده سره ؤ او د هغه ځای څخه

د ۱۰۹۰۰۰ لښکرو په ملګرتیا د مرو ، میمنه ، بلخ او بدخشان خواته د هی سو ، ټوله ولایتونه ئې منظم کړل او د اندراب هندو کش او ګلبهار ولاړی هغه

کابل ته د راغی او په ۱۱۶٤ کال کښی بیرته کندهار ته د اور سیدی ، په دې سفر کې اعلیحضرت احمد شاه بابا پو هغه ملک په ګلبهار کی ور پښل کله چې احمدشاه بابا په ۱۱۶۵ کال کښی د پنجاب په نیت د هی سو او شاه ولی خان

ئې د جهان سره د هی کړه او چې کشمیر ای د لیوی تو ټیل هغه سیری (سوکجون) چې د ده د زلی ژ ، د کشمیر د ولایت مستوفی لی وټاکی ادعوای په دغه سفر کې د پنجاب حکمران معین الملک ته سخته ماته ور کړه ، نو معین الملک د مفتی عبدالله په لاس په سره غذر و غوښتی غذر ئی و منل شو او معین الملک ئې د افغانستان د والی په صفت په پنجاب کی وټاکی . په ۱۱۶۹ کال کی شاه ولی خان

د نیشاپور ولایت ته ولاړی او هغه ځای ئې ونیوی او عباس قلی د نیشاپور حکمران د احمدشاه بابا وېښتوی او بیرته ئې د نیشاپور حکمران مقرر کی .

کله چې احمدشاه بابا په ۱۱۷۳ ه – ۱۱۷٤ کال کښی هندوستان ته سفر و کی شاه ولی خان بیا هم ور سره ملګری ؤ . کوم وخت چې دهلی ته ور سیدی یعقوب علی بامیزائی چې د ده د خپلوانو څخه ؤ په دهلی کی ئې د مرته

د مدافعی د پاره مقرر کی . د پانی پت په مشهور جنګ کښی شاه ولی خان احمدشاه بابا ته نږدې ولاړ ؤ او د جنګ د میدان خارته ئې کول په ۱۱۷۵ ه – ۱۱۷۸ کال کی

کوم وخت چې احمدشاه بابا پنجاب ته سفر و کی او پنجاب ئې ونیوی .

په ۱۱۸۸ کال کی د بلخ او بدخشان حکومتونه د بخارا د چینه‌ی حکومت په دسیسه او فتنه ګیری سره اغتشاش و کی ، شاولی خان د ۹۰۰۰ سواره عسکرو سره د بلخ خواته روان شو او بخارا ته ئې د جنګ اعلان و کی او په دې وخت بخارا اسولی ته حاضره شوه او د جیحون

...ړه د واکو دولتو ترمنځ
...رحد وټاکل شو. لکه چې
...شاه‌ولي خان بېرته کندهار ته
...راغی نو دلیش آباد هغه ئې
...له هر یوه د هغه خان سره کندهار ته
...راوړل چې تراوسه پورې په
...کندهار کښې شته.

په ۱۱۸۴ کال کې کوم وخت چې
...احمدشاه بابا د مشهد خوا ته حرکت
...وکړ د شاه‌ولي خان هم ور سره
...لښکرې او پیاده وهم ول د پاره
...شاه ولي خان مشهد ته ولاړی
...هرخ او نوی ئې تسلیم کړل او
...هرخ لوړ لې شهزاده تیمورشاه
...وغوښتل.

۱۱۸۶ کال کې احمدشاه بابا
...کندهار کې ناروغه شو. په دې
...وخت کې شهزاده تیمور د هرات
...لی و. کله چې شهزاده تیمور د
...د ناروغی هغه خبر شو نو د
...کندهار خوا ته راغی شو.
...شاه‌ولي خان د احمد شاه بابا په
...ل سره تیمورشاه ته وویل چې
...بېرته هرات ته ولاړ شه نو په دغه
...وخت کې تیمورشاه پر شاه‌ولي خان
...گمان شو او د هغه سره ئې
...دښمني پیدا کړه او په همدې
...کال اعلیحضرت احمدشاه بابا
...کندهار کښې وفات شو. شهزاده
...سلیمان چې د تیمورشاه کشر ورور
...شاه‌ولي خان زوم او شاه‌ولي
...خان خپل زوم شهزاده سلیمان
...افغانستان په پاچهی وټاکه.
...د دې نو که قاضي فیض محمدخان
...عبدالله دیوان بیگي چې د
...شاه‌ولي خان سره ئې مخالفت

درلودې د تیمورشاه بدبیني د هغه سره
زیاته کړل او شهزاده تیمور شاه
د تاج و تخت په غرض د هرات څخه پر
کندهار باندې لښکرکشي وکړه. په
نتیجه کې شهزاده سلیمان د پاچهی څخه
مستعفي شو او د پاچهی واگې ئې شهزاده
تیمورشاه ته وسپارلې.

تر یوه وخت کې شاه‌ولي خان
د خپلو دوو زامنو آقازد خان او شکرالله خان
او دوو خوږ یانو سره د تیمورشاه د
حرکتي د پاره فراه ته ور وړتی.
د شاه‌ولي خان دوه نور زامن شیرمحمد خان
مختارالدوله او دوست محمدخان وه
چې بولي د بلوچستان حاکم نصیرخان ته
د کومکه غوښتلو د پاره ولاړې او پل
ئې وکلات ته ولاړی چې جنگي تجهیزات
برابر کې خو په دغه وخت کښې قاضي
فیض محمدخان، شاه‌ولي خان سره د خپلو
زامنو ونیوی او تیمورشاه ته ئې ئه پرېښوی
چې هغه و وېني نو تیمورشاه هم د دوی
د اعدام امر ورکی، شاه‌ولي خان او دده
زامن ئې اعدام کړل. په دې پوړل تیمورشاه
کندهار ته راورسېدی او د بلوچستان
حاکم نصیرخان ته ئې امر وکی چې
شیرمحمد خان مختارالدوله او نیس
اوده ته ئې وسپاری مگر د بلوچستان
حاکم دده دا امر و نه مانه.

وروسته تر هغه بوا هرچې عبدالخالق
تو میدې ... پر کندهار ئې حمله وکړه او
د ئې ابوی بیاني پر کابل لښکرکشي
وکړه. په دې وخت کې شیر محمد خان
مختارالدوله پر کندهار باندې حمله
وکړه او د عبدالخالق وروړلي ونیوی
او هغه ئې د اعلیحضرت تیمورشاه دربار ته
بندي واستاوه. نو تیمورشاه دده دی
خدمت څخه ډېر خوشحاله شو او هغه

مدوی جایداد چې ئې څنې مرکاری
کړی و بېرته ئې ورسپارلې،
نو شیرمحمدخان مختارالدوله
وروسته تر هغه کوچه نشین شو
کوم وخت چې شهزاده زمان د
پاچهی واگی واخستې نو شیر محمد
خان هم بېرته میدان ته راغی او
د مامورېت وظیفه ئې اشغال کړه.

شاه‌ولي خان د خپل وخت یو ډېر
دلاور، سخي او هوښیار سړی
تیر شوی دی. قاضي فیض محمدخان
چې شاه‌ولي خان و نیوی او په دې
چه پوهیده چې کوم وخت شاه‌ولي
خان د تیمورشاه سره ووېني نو
خپل په منطق او هوښیارتیا به
سبب به خان د مرگ څخه خلاص
کړی او تیمورشاه به د دولت یوه لویه
چوکی ورکی. نو هغه ځکه چې قاضي
فیض محمدخان په دې باندې ډېر
ټینگار کاوه چې تیمورشاه
د شاه‌ولي خان سره و نه وېني او دده
د خولې څخه د اعدام حکم صادر
کې خودغسې ئې هم وکړه او
شاه‌ولي خان ئې د خپلو څلورو
ملگرو سره اعدام کی. د شاه‌ولي
خان د ژوندانه په دغه معلومه
او مختصر ولادت ئې پله کومه
وظیفه تاریخ نه ده ښودلی او
تاریخ دا هم نه دی ویلی چې دده
زامنو تر ده وروسته کوم کارونه
وکړل.

سردار جهان خان:

د ته سړی هم لکه شاه‌ولي خان
د احمدشاه بابا پاچهی په وخت کې
میدان ته راغی او احمدشاه بابا
دی د لوی عسکرو سپهسالار

وکاکی ، دده اصلی نوم جهانخان دی او پخوانی تخلص ئی معلوم نه دی ، خو دومره وخت چی اعلیحضرت احمدشاه بابا د افغانستان د پاچهی پر تخت کښیناستی جهانخان هم صحنی ته داخل او تر څه وخته څو ئی کوم دولتی کار نه دی

کړی او ته ئی بله کومه داسی وظیفه اجرا کړی ده خو تاریخ دو ته ذکر کړی ده چی جهانخان د احمدشاه بابا پو لو دی ملګری ؤ ، په ۱۱۶۶ کال کښی سردار جهانخان

د کندهار څخه د غزنی پر خوا لښکر کشی وکړل او څه ای د کابل د والی ناصرخان څخه ونیوی ، وروسته ئی پر کابل باندی لښکر کشی وکړه ناصرخان د کابل څخه وتښتېده او پېښاور ته ولاړی ، جهانخان کابل هم ونیوی

د کابل تر نیولو وروسته سردار جهانخان د جلال آباد او خیبر د لاری څخه پېښاور ته ولاړی او ناصرخان په ډېرو د غو ملکو کی د جهانخان په مقابل کی مقاومت ونه کی

خو په پای کښی ئی د مرادو ؤ هلاقی ته پناه یووړل ، په دی وخت کښی جهانخان د اباسین حدود څخه تېر سو او د ناصرخان لوله ګوډتی ئی پندیان کړل ، بیا ئی لاهور ته ولاړ ئی او لاهور ئی هم ونیوی ،

کوم وخت چی اعلیحضرت احمدشاه بابا په ۱۱۶۳ کال کی د هرات د محاصری د پاره هرات ته ولاړی ، سردار جهانخان د ۵۰۰۰ عسکرو سره د تربت په سیمه کی

د مشهد څو د جهان مات کړل ، په ۱۱۷۰ کال کی د لاهور او پنجاب خلکو څو د ډېر و کی نو په دی وخت کی سردار جهانخان خپل ورور د امانخان د پنجاب والی مقرر کی

او بیا ئی په دهلی کی د نظام الدوله څخه چی د عمادالدین خان وزیرالممالک نوی ؤ ، لس لکه روپی د احمدشاه بابا د خزانی د پاره نغدی واخیستی او په ۱۱۷۳

کال کی کله چی احمدشاه بابا دوهم ځل پر مرته باندی حمله وکړه سردار جهانخان د خپلو ۱۰۰۰۰ عسکرو سره د دښمن د ۸۰۰۰۰ عسکرو په مقابل کی مقاومت وکی او دښمن ته ئی

ماته ور کړه ، بله پلا اعلیحضرت احمدشاه بابا په ۱۱۷۴ کال کی پر هند حمله وکړه نو په همدې کال کی د پانی پت جنګ هم وسو چی په دغه جنګ کی سردار جهانخان د عسکرو مشر ؤ

او د دښمن عسکرو ته ئی ماته ور کړه او دغه پر یالی توب د هند د ملوم ئی په تاریخ کی حاصل کی ، سردار جهانخان د ۱۴۰۰۰ عسکرو سره په ۱۱۷۳ کال

د مشهد او نیشاپور خوا ته حرکت وکی څو علیمردان خان او نامین تورت ته ئی ماته ور کړه څه ؤ چی علیمردان او نامین تورت ئی مړه کړل او بیا بیرته مشهد ته راغی ، په ۱۱۷۶ کال سردار جهانخان سر بېره د سیهسالاری پر وظیفه باندی د پنجاب د والی شهزاده سکندر وکیل مقرر شو او دغه وظیفی د اجرا کولو د پاره پنجاب ته رهی سو ، کوم وخت چی سردار جهانخان پېښاور ته ورسېدی اعلیحضرت احمدشاه بابا وفات سو او د پاچهی چاری شهزاده تیمورشاه په لاس کی واخستی ، شهزاده تیمورشاه ، سردار جهانخان او شهزاده سکندر کندهار ته راوغوښتل ، کوم وخت چی سردار جهانخان کندهار ته راغی نو تیمورشاه دی بندی کی او ده ورور امانخان ئی په دی مجبور ده کی چی د پېښی حکومت ته تحویل کی څو وروسته سردار جهانخان چی د پرشورت د لوډی د هېښو خلکو په واسطه د بند څخه خلاص سو او د حکومت تر لطافت لاندی ئی ژوند کاوه ، کله چی تیمورشاه د کندهار څخه مرکز کابل ته نقل کی سردار جهانخان ئی هم د ځان سره یو ئی او د کابل د جهاد په یوه برخه کی ئی ژوند اختیار کی خو په آخر کی علته ئی سو څه های چی د ی پکښی کی او مېدی او س هم د سردار جهانخان په نامه شهرت لری ،

د کندهار له تاریخ څخه — د عبدالله نجیب انتخاب

ابوالفتح بستی

ابوالفتح علی د (محمد) زوی د کندهار د بست د ښار د یی په فاضلو لیکوالو څخه ؤ د نسب په سلسله کښی ئی د مؤرخینو په منځ کښی اختلاف دی ،

ابن خلکان وایی ددیوان د مشر توب په زمانه کی ئی نوم ابوالفتح علی بن محمد بن حسین بن یوسف بن محمد بن عبدالعزیز لیکل شوی دی مګر یاقوت حموی ئی بیا نوم علی بن محمد بن احمد بن عبدالعزیز لیکی خو په هر صورت سره ای په دابی عیدان کی او هم په عصر کښی لوی لوړ او په نظم و نثر کښی تکړه استاد منل شوی ؤ ،

د مرګ نېټه ئی د عربی د ابیرة المعارف مؤلف فرید وجدی څلور سوه هجری او ابن خلکان ای ۴۰۱ هجری سنه کښی دلو کړی ده ، ابو بکر د بست صفایا ؤ د لباب الالباب د کتاب مؤلف لیکی چی ماد ابوالفتح بستی دوه ټوله پښتو شعر ګو لیدلی دی چی یو ئی په تازی او بل ئی په دری ژبه ؤ ،

لیکوونکی عبدالمنان (امین)

شوروی اتحاد د نظامی پرسونل په باب د مصر تصمیم

د سرطان په ۲۷ د سه‌شنبې په ورځ د مصر د عربی جمهوریت رئیس انور السادات د شوروی اتحاد څخه وغوښتل چې خپل ټول نظامی متخصصین د مصر له خاوری ورڅخه و باسی.

د سادات د تصمیم خبره د مصر د عربی جمهوریت صدر اعظم عزیز صدقی د مسکو هغه د دریش ساعته غونډې په ترځ کې د شوروی اتحاد مشرانو ته پر التیماتوم ورسپاره.

عزیز صدقی د شوروی اتحاد مشرانو ته ویلی وه چې باید مصر ته تهاجمی وسلې ورکړی او یا خپل متخصصین د مصر له خاوری څخه وباسی.

غیاره خوی رپوټونه داسی څرګندوی چې په مصر کی د شوروی اتحاد د ډیپلوماتانو د ټولنې پرته متخصصینو او نورو پرسونل ټول شمېر شل زره تنو ته رسېدی.

باخبرو کړیو اټکل کړی وه چې شوروی اتحاد تهاجمی وسلو له ورکولو څخه ډډه وکړه او مصر خپل تصمیم عملی کړ.

باخبری کړی وائی د سادات له قوله ویاتوی چې که شوروی یی غواړی چې هغه وسلې چې مصر ته یی ورکړی دی، له عائده سره یی یوسی، ابرېږدی چې دغه کار وکړی. موږ د هغوی د لاس ته راوړلو د پاره نوری لاری لرو.

په اوسنیو وختو کښی په مسکو کی مصری او خارجی سیاسی کسانو د قاهری د خوراپورته په اړوند پېښو سره زیات تبصرې وکړې چې مصر ولې یکړ بېلون څرګندونه کړې ده چې د هغه هیواد څخه د شوروی اتحاد ټول نظامی متخصصین ووځی. یو شمېر ډیپلوماتان وایی: په ظاهره دغه کار د یوې جګړې د شروع کیدو په غرض د شوروی اتحاد یاده د سادات تیا سبب شوی دی.

دوی عقیده لری چې په ظاهری توګه مصر باید شوروی اتحاد ته ویلی وی چې بیا موږ د پاره کار وکړی یا موږ د او د هغه هغه ګوښه کی خوبه آزادانه ډول غونډه چې موږ خوا د خپل عملیات وکړو.

د امریکې د متحده ایالاتو د دفاع وزیر په دې مکلف د زملی ویلی دی: د شوروی اتحاد نظامی پرسونل چې د مصر څخه وزی د قطعه د هغه هیواد په نظامی مشاورینو پوری اړه لری او د شوروی اتحاد هغه افراد چې د میګ الوتکی الوځوی او په سام ډوله راکټونو کار کوی په مصر کی پاته دی.

فرانسوی مطبوعاتو لیکلی دی چې جمهور رئیس سادات د دوو دلیلو په اساس خپل تصمیم د شوروی اتحاد د نظامی مشاورینو د وتلو په باب اعلام کی.

لومړی دا چې د هغه هیواد عامه افکار او په تېره بیا نظامی قواوې چې د هغه هیواد په اړه د دوی د فعالی برخې نه درلودلو په اساس بې قراره وه آرام کی.

دوهم دا چې د منځنی ختیځ د کشالې د سولې لاره حل د لیاره د پیدا کېدو په غرض پر شوروی اتحاد او امریکا باندې فشار راوړی.

جمهور رئیس سادات ویلی دی چې د شوروی سره او هغه وزاصلی په ساتلو او بی له دې چې د هغوی سره سیاسی اړیکې وکړی هغوی ته خبره ورکوی چې د دوی سره په امریکا باندې سیاسی فشار راولی او باید احتمال سره دغه کار به شوروی وادار کړی چې مصر ته تهاجمی او ضروری وسلې ورکړی.

د همدې فرانسوی باخبری منبع په اساس قاهره د تېر کال د دلوی په میاشت کی د اسرائیلو سره د سولې د یوه تړون د لاس لیک کېدو اعلام کړی و. دا هغه چې دوو لوبو قدرتو له مصر متأثره کړی ژ یه دې معنی چې امریکا پرخپله وعده باندې وفا ونه کړه او اسرائیلو ته یی د وسلو ورکول جاری وساتل او

(پاته په ۳۵ مخ کی)

مصاحبه کوونکی (لیالد) صوفي زاده
عکاس (پیری)

د یوې هیري سوې هنري خیرې یادونه

هغه هنرمند چې فطري استعداد ئې پوازنی استاد او د ژوند ملګری دی

هم مجسمه جوړونکی ، هم شاعر او لیکوال ، هم لوبغاړی او تخنیکر

لیچ پر دو غشه ، حتی د هغه وخت هغه چې په ۱۳٤۲ کال کې د افغانستان د خپلواکۍ د جشن په هکله د کندهار د ننداري تون په یوه غرفه کې ښاغلي

لنګیالي خپل دلاسي کار دولو نمایش ورکاوه ، د هغه سره مې د پېژندګلوۍ هیله لرله ، خو د ژوندانه مصروفیتونو

نې دده سره ووینم د امیال را نکړي ترڅو چې خبر سوم چې هغه اوس تقاعد شوی دی او په کور کې دی او موقع مې مساعده وګڼل ، د لنګیالي صاحب کور ته

د مصاحبې په نیت ورغلم او د یوې خوږې ورځې کیسې په ترڅ کې مې د هغه د ژوندانه حالات هغې ور وپوښتل .

ښاغلي عبدالرحیم لنګیالي که څه هم عمر ئې اوس (٥٧) کلو ته رسیدلی خو دیوه ځنګړه هنرمند په څېر ئې وجود سالم او ځوان ښکاري .

لنګیالي په ۱۲۹٤ کې په شاه شهید کې زیږیدلی دی د دروڼو ته ئې کړیدی . اوس ده لو لو او ٤ زامنو څښتن دی .

ښاغلي عبدالرحیم لنګیالي لومړی تحصیلات په شاه شهید د مکتب پیښی او سفلی هنري لیسه کې پای ته رسولي دي او بیا ئې هم په ۱۳۱۰ کې د وزیر محمد ګل خان

ښاغلی لنګیالی

مومند په وخت کې د دفتري اصولو مسلکي تعلیم کړی دی ، د ۱۳۱۱ کال د ... په دې خوا چې د اومی ی

هغه دپاره ئې په کتابت پیل وکړ بیا تر اوسه پورې ئې خو چې تقاعد کیده ، او د یې څلور پنځه کاله ئې د دولت په دستي چارو کې تیر کړي دي ، یعنی په دغه ترڅ کې ئې

پیل پیل ماموریتونه په فراه ، هرات ، مزار شریف ، کندهار او کابل کې تر سره کړي دي .

څرنګه چې ښاغلي لنګیالي

مونږ دیوه مجسمه جوړونکي او شاعر په صفت پوښتو او ما لومړی ئې وپوښتل چې د هنر په برخه کې د اسې هنري ورکړه چې څرنګه مو د مجسمه جوړولو سره علاقه پیدا شوه او په دې هنر مو لاس پورې کړ ؟

په داسې حال کې چې د دې هنر دپاره شرایط هم چندان مساعد نه دي

— که رښتیا ووایم دا یو تصادفي خبره وه . زه د هغه سره مصاحب شوم او د دوستۍ شوق ورسره پیدا شو یعنی دا چې تقریبا ٤٢ کاله د مخه مې د لومړي ځل دپاره په کابل کې د جشن په ورځو کې د چوپنا یادو کسې کې یوه پښتو ولاړه مجسمه ولیدله ، چې پر وخت ورته وکتل ننداره مې وکړه . د هغه نه ورو ورو کله چې کندهار ته راغلم ، په کلکه تړ مې د دې هنر ورده کولو اقدام وکړ ، د دې میاشتې بریالی شوم د سپارښتنه تر ماښامه پورې د کور په یوه ګوښه کې وکړ . لومړی مجسمه مې یوه خیالي ډاو کې جوړه کړه که څه هم شکل اصل ته ورته نه و خو لاس ئې ته امید وار کړم او زړه مې هم شوق پیدا شو .

— لومړی مجسمه چې د اصله سره

مطابق وه د چاپو د کوم موادو څخه موتهیه کې یوه ؟

ــ د عبدالغني خان نایب الحکومه تیمی ته په عسکری لباس ساتیاله یوه مجسمه وه چې د عادي ګچو څخه مې جوړه کړې وه او تقریباً څه پر مودرته ورته وه .

انګیالي که څه هم استاد نه لري او په خودرو یه توګه رسیدلی دی خو په لږ وخت کې یې ډیات پوری په پرخه شو او د پې کولای شوای چې د خان، ژامنو او غېږو دو ستانو مجسمې په عین شکل و تراشي . د دغو مادیو پیلی پوځتنې د جواب په برخه کې داسې ووېل :

ــ کولای هم چې د عکس له رو په ډیوه نفر اصلي څېره تراش کړم ؟ خو دونه غېړه ده چې د عکس له مخې څه زیات وخت نیسي مګر مستقیماً یې د نفر له تولاری څخه په یوه ساعت کې جوړه ولای هم .

ــ آیا تاسو د مطلوب نفر د مخ او اندام اندازه لوسی او که څنګه ؟

ــ البته د ندازه اخلم مګر د مخ د کاسې د پاره صرف ژما نظر او د ستر ګو د ید یوه اندازه ده .

ــ د کوم موادو څخه استفاده کوئ او څرنګه کار ته ئې اخلئ ؟

ــ د عادي ګچو، سرېښ، ترکې، دلرګي ټوټې پر اده او د وغني رنګ څخه کار اخلم .

ګچ له یوه ټو کره څخه چوڼم او د کار په وخت کې ئې کراو کرارد او یو سره ګډاوه نمني پر مخ ئې لې تریم څرد ونه مشابه یوه کله یلاس داسې اوږه دو همه مرحله کې ئې د چاقو په واسطه تراشم .

ــ انګیالي صاحب ! کولای شئ چې څرڅول طبیعي تاثیرات مثلاً غم، خوشي، صحت او ناروغي په یوه څېره کې ښکاره کړئ ؟

ــ بلې ! هر حالت د انسان په پخه او څېره کې مخصوص خطوط پیدا کوئ دا موخه و مشخصاتو له مخه دا کار ډېر ساده دی .

ــ تاسو د خپلو آثارو څخه کوم یو تاسو ته زیات په ژړه پوری ګرځېدلی دی ؟

ــ تقریباً ۱۰ کاله پخوا می د یوه افغان او انګلیس مجسمې جوړه کړي وې په داسې ډول چې د جنګ په حال کې وه او ټول سامان د کالو څخه دا یولي ترې په او تومانچې یوري چې ټول د ګچو وو . د غه مجسمې می ډېرې په زړه پوري دي .

کله چې می د دغو مجسمو د ایډلو څو ښتنه څنې د کې ل څه دی و غو ښت او وی ول چې ټول د کار د ونه وتی می پر له له څوړ د او سره تور کرده شایع شو بدی علت ئې هم ژما

مصروفیت او ماموریت ژ ډېر وخت می له دې ځایه د یوه ځاد او کله یل ځاد ته کوچ کاوه نو په می خپل کور په ګرد ی وچا ته و د کړ . سامان به می په یوه ژیر ځانه کې اچاوه او لاد یه می هم پسې یندې کړه . خو د څه مرده سره او س هیڅ ندی د اته پاته او څلکو ضایع کړ یدی .

انګیالي صاحب خو رښتیا ووېل چې می په یاد دي څه کال چې د وی خپل آثارو د ننداره په ننداره تون کې د نمایش د پاره ایښی وه ځکه څرڅوک د پیلو پیلو حیوانا تو مجسمې د خپل خان، ژامنو او د وستانو ډېر څمیر ښکلونه ئې جوړه کړي وه چې د ننداره ی د پاره ئې خلکه ډېر وخت لپاره مشغول ساتېده .

رښتیا هم د لته که هر څه یو هنرمند په پوړ ی تو که خپل ځان او هنر د کمال پړ او ته ور سوی د دې په ځای چې د خلکو له خوا سې تقدیر د ستر ګو اغزي کړ هی خو ډیا هم د نظر خاوند نه وی تر یو څه د رڅنه پوړ ی په خپلو کړ موا حساساتو او آرزو ګانو سره مل دی . خو موده پورد وسته د یوه پیدا یالی ګل په څېر پیله دی څه چې خوښ ئې د رنګ او بوی څخه فیض و اخلي هی او ی شی . انګیالي صاحب هم که په لو مړ یو کلونو کې له سختې ی کیدو نکی تکلیف ګانې خو د خوړ د و ستو کلونو په دې خوا ئې به ګچو لاس پورې هم نه دی وړ لی .

کله چې چا غلي انګیالي د یوې مجسمې په باب توضیحات ورکوي .

ودوستانو مې پوښتنه هغې وکړه چې آیا کوم شاگرد مو هم روزلی دی او که ؟ ویل :

ــ یوازې شاگرد مې خپل زوی محمد کریم دی .

ــ د کوم ودانۍ او خارجي مجسمه سازانو آثار مو خوښیږي ؟

ــ اصلاً معرفت نه ورسره لرم .

ــ خیال جوړه وکړی و مجسمو څه کوم خاطره هم درته پاته شوېده ؟

ــ موږ زما د یوې لوړ مجسمه د چې هغه هم وخت د هغه څوانیمرګ شوه او اوس ئې زه د لیدو څخه زیات غم احساسوم . حتی خو د اوس ئې هم کړې دي چې لوړه کتلي هم ورجوړه کړم . خو دهغه د لیدو قدرت نه لرم .

ــ ننګیالی صاحب ، داراته ووایاست چې خپل آثار مو په کوم نندارتون کې هم ایښي دي که نه ؟

ــ بلې ، فقط یو ځل مې په ۱۳۴۰ کال د کندهار د نندارتون په یوه

حاجي علي ننګیالی د خپلې یوې مجسمې سره لیدل کیږي

غرفه کې دننداری د پاره کښېښودل .

ــ حاجي علي تاسو موږ ته دیوه تکړه شاعر په صفت هم پېژنو او ډېر اشعار مو په مختلفو جریدو ، مجلو او ورځپاڼو کې چاپ شوي دي که لطفاً د شعر په برخه کې زموږ پوښتنو ته جواب را کړی خوښ به شو .

ده په داسې حال کې چې د رضائیت اظهار ئې کاوه هغه ئې جوابونو ته تیار کړ .

زما لومړۍ پوښتنه هم دا وه چې آیا د شعر طبعه څرنګه درسره پیدا سوه یو تصادف و او که کوم خاص علت او خاطره لري .

ننګیالی صاحب زوی ته مخ ورواړاوه کوم چې ئې په بغل کې ناست و ، دوی خندل او ده یوې شېبې د پاره چپ پاته شو ، د دوستانو ویل :

ــ دا یوه حقیقت په څېر بوصحت کېده درته وایم چې زما لومړی مانډینه یوه دوسې ده کله چې ما دهغې سره واده وکړ . وردوستانه هو مردي دخلکو ومخالفتونو له مخې ده هغه وخت د پاره ورسره جلا شو او دهغه بوخوږ مي لېږي وه . لې زما د پاره ډېره ګران تمام شو . دخپلې طبعې د تسکین په خاطر مې اشعار ویل ، ورو دوستانه که څه هم بېرته سره یو ځای شوو خو د شعر ویلو ذوق را سره پاته شو .

ننګیالی صاحب په پښتو او دري ژبه د ډېر شعر او دوان اشعار ویلي دي . شعر ئې د خوا ستعاراتو او تشبیهاتو ډک لوړه ټکي دي . په پښتو کې د کندهار ولي محمد مخلص او په دري کې د شاق جمال اشعار زیات خوښوي او وائي چې مخلص د ډېر لوړ ادب خاوند او تقریباً د هم عصر ؤ .

حاجي ننګیالی د یوې پوښتنې په باب داسې اظهار وکړ ؛

ــ زما او ئې شعر هیڅ نه خوښیږي ځکه شعر خوښول مې فطري دي او ډېره خاص حرکات او قافیې د ډېر لوړ ټکي دي .

مخصوص وزن لري چې او ریدل او لوستل ئې خوند احساس کیږي مګر نوی شعر دې کیفو څخه خالي دی . زه نه پوهیږم چې له هغه څخه لوستل خوند او کیف احساس کړي . البته ځوانانه سره یول دي مکن مشاعر خواننانو خوښیږي .

ننګیالی علاوه پر شاعرۍ او مجسمه جوړولو په رسم او آرټ کې هم پوره لاس لري او د تیاتر د صحنې په آسکره لوبغاړی او د داستان لیکوال هم دی . وائي چې د هنر سره ئې هغه وخت شوق پیدا شو چې کندهار ته د لومړي ځل د پاره د کابل څخه یو ډراما د (زوړ گناه کار) په عنوان د ننداری د پاره دراغی . څرنګه چې د هغه لوبغاړی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

پەکندەمار کی عموماً [illegible] [illegible] یا پەدیوان [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] بەدل [illegible] [illegible] [illegible]
کرد [illegible] [illegible] لە [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] کوردی [illegible] [illegible]
[illegible] گوتمی [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

دەمێکی پە [illegible] [illegible] گازە [illegible]
دکندمار [illegible] باخە دی
[illegible] لی یەدی [illegible] گازەدی
آسمان [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

آی ولاد [illegible] ولاد

آسمان [illegible]
[illegible] [illegible] پەاری
آسمان [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] [illegible] کێکری
[illegible] [illegible]
[illegible] کل [illegible]

کە گل دی [illegible] [illegible] دلاس گوتی
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

کە گل [illegible] دی ولاد [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ده‌ځلي محصر:

مرحوم مولوي غلام محي الدين افغان

د وطن د پښتنو د نامتو پوهانو څخه یو هم مولوي غلام محي الدين (افغان) دی چې تر ۱۲۹۰ هـ.ق وروسته په کندهار کې زېږېدلی دی په څه عمر یا د ۱۳۰۰ هـ.ش کې د لمري د میاشتې په ۱۹ په کابل کې وفات شوی او په شهدای صالحینو کې ښخ دی.

پلار ئې هم په پښتو د کښې تعلیم موندلی دی. په پښتو، دري، اردو او انګلیسي ژبو کې ښه معلومات لرل او د امیر حبیب الله خان په عصر کې چې سراج الاخبار د پښتو مبلغ و ده په کې او ځلکه ئې وطن خوښتنې ته دا او پلار ده داتوغ برادرۍ او اخیست او د پېدا اړی د مشاد پالو په لومړۍ ولس کې حساب او د کابل دارالمعلمین مدیر وټاکل شو.

دی یو ښه پوه، متدین او وطن خوښونکی منور شخص و چې ډېرو هوا ناتو ته ئې د وطن خواهي درس ورکړی دی.

د پښتو ژبې د ارتقا لپاره یو ټک واوری هل له پاره د ده په وسیله شروع شوا او په سراج الاخبار کې ئې خواږه اشعار په ملي ژبه خپرول.

مولوي محي الدين عصر مفکر او د تجدد د مبارز آګاه د افغانستان تجدد په حرکاتو کې ئې لویه برخه لرل او د ملیت خوښتنې احساسات ئې د پر قالب وه. لکه څرنګه چې ده خپلو شاګردانو ته تل دا توصیه کوله چې په پښتو په ژوند کړی. د ده مفکرو شاګردانو د ده دا توصیه لرو په ده عمل کړی دی.

د مطبوعاتو وینا چې مرحوم غلام محي الدين افغان د کابل په شهدای صالحین کې ښخ دی او هغه د ده په مزار باندې ده چې په پښتو لیکل شوی ده او د هغې شعر ... ګله چې دی د افغانستان د استقلال

شوی ژوند په رو حت ئې په هندوستان کې د غازي سردار محمد ایوب خان سره اوږه کړې دی او ده علم زده کړې ئې هم په هغه ځای کښې کړې ده.

د ده د افکارو اول لوی برخه ولولي شعارو کې ئې د وطن لوی اقیاوي څرګندوله په شعر کې د کلاسیکو شعراؤ پیروي او په تېره بیا د خوشحال خان او رحمان بابا د سبک پیروان و.

د ده د نظم نمونه

ژوند زما څه که دی له مینې د وطن
خپل وطن ماته عزیز دی تر خپل ځان
هر یو ګل مې د وطن بو ما ډېر ګران دی
تر کشمیره تر پاریسه تر لندن
شیرین ځان مې په شیرین وطن فدا دی
له خو د اړینګه فرهاد یم کوهکن

ګلستان مې د وطن لا د ګلزار وی
خارستان دی د وطن د ابه ګلشن
د وطن په حمایت کې ځان مباح دی
په ده امور کښې لازم دی سر باختن

چې د ما په سر ... د وطن ... وی
سر دده دی ... د ... بسدن
چا به ده ... کې چې څوک د وطن له وی
د هغه ژوند خدا په ... لري ...

که څه ... په جهان کښې عزتونه
د ... دی په خدمت کښې د وطن

(سراج الاخبار ۱۳۳۴ هـ.ق)

غلام رسول ابوزی:

کلالي زموږ د ارغوني لاسي صنعت دی

په کندهار کې د کاله په لګو خاورين لوښي جوړيږي

د صالح محمد کلال په عقيده که په کندهار کې د چيني لوښو د جوړولو فابريکه جوړه شي نو راتلونکي زبات کلالان به په کار ولوېږي

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

په ... هار کې د کلالي ... [illegible]

چه ویدو ستره په کوره کې پخېدو
پښتو کې ی .

حاجي صالح محمد وېل

د کلالی کسب د دوبي او ژمي
موسم کې په چلېږي او هر کله
هوا باد الي مېخ او ژمي وي
لاه دوه ساعتونو لپاره کېنه

په کار معطله کوي او بېکاره
ل .

په کندهار کې همدا اوس د

لالی کسب په ډېر پرمخ
ان دی او د کاله په لکونو لوښي
ېږي او د هار په ښارونو
کانو او کې د غر هلاوه پاره هېنتو

ېږي او پوهېږو لوښي د لسوالیو
لوډي ولایتونو ته د موټرو لو
واسطه وړل کېږي

د کندهار خاوړین لوښي د
بوا د د لودو ولایتونو د کلالی
لوښو په اسېت ډېر نازکه او
ښکلی دي او او په هم جه پېژوي او

ارو خلک په خپلو کورونو
ې دغو لوښو څخه کار اخلي او
ي د لوبو تیغو پر سر دا او موږکی

ودي او سې و بیان په ډي او د یخو
ڼو څخه لې استفاده کوي .

په کندهار کې د خاوړین لوښو
جوړولو د پاره د چمنی خاوړی

په هغې رنګه لي سوربخن ښکه
روینګوته لري څخه د لوخوص .
جوړوي او هر کله چې خشته او...

روسته په پخه شوه د لوښو
وړو او د پاره تیاریږي او کلال
څخه کوچنی او لوی منګي
ي و بیان ، کوزه ، پیاله ، کاشین
شت ، جام ، د کی ، لیمنی ، چکه او

دا سی لوښیان جوړوي چې ښېر
لږ تر لږه ۳۰ جوړو لوا ته رسېږي
حاجي صالح محمد کلال د پوې
پوښتنې په جواب کې ووېل چې دی

کولای شي د هغو څخه هر شی حتی د
انسانانو، حیوانانو او مرغانو شکلونه
جوړ او هر ډول نقاشي پرې وکړي شو

دده په قول د کندهار خلک د انسان
حیوان او مرغه شکل ته خوښوي او
کلالانو ته اجازه نه ورکوي چې ساه کښ
[مخلوقاتو د هغو څخه جوړه او په کورونو کې
یاسه ټر

حاجي صالح محمد کلال د لوښو
جوړولو په حال کې

صالح کلال ووېل چې دی هغه
پوا هغني کلال دی چې ډېر ښکلي او
رنګه قندیلان لې جوړ کړي او په پاسدار
کې د غر هلاوه پاره ورو اندي شوي دي .
دغه کلال وائی چې د کلالی په
صنعت کې تر ټولو خاوړینو لوښو د
کاشي جنټو پخول زیات تکمیل و
لګښت غواړي او د لره خښتی دوه حله
کورې ته لوییږي ، یو ځل هغه وخت چې
خښتی جکیږي او بل ځل هغه وخت چې

په هغه رنګه شي او پیاله رنګه
د پخیدو د پاره کوره ته د اخلیږي .
د نوموړو لوښو هغه ښکلا شي

خلکی پوهېږي چې سرو انځا رنی
قیمت لري او خلک ده غو ښېښو
څخه د منبي کوهاې نولکه ښیښو او
مسري تښتا پوښتو او نیلو او داسی

نور د ښکلي کولو د پاره کار
اخلي .

حاجي صالح محمد کلال

دا هم ووېل چې اوس د دوبي د
کسب موره له شته او کلالي د دوبي د
ژرندانه فول وسایل ډېر شي
پر اتر و لاس ته اخیسته پوښو دا خوا د

مشته د ده و هم دا چې او جوړ ده کي لې
او په کال کې چېږي او یا او مباشي
چلېږي او ول دا چې د چمنی لوځو

سیمه کې شپاتو او دا سې نور
دا ول دي کسب بازار سوړ
کړی دی .

هر کله چې دده هغه دا پوښتنه
وشوه چې دی څه هیله لري او دده
په عقیده د کلالانو لوستو ډول
ستونزې شي او څه نوي ژوبل وجې

دمو ډ پو هغي او لوی په هیله دا چې
په کندهار کې د چینی جوړولو
پو ملا پو ټکه په کار و لو غوږي لږیات

کلالان په په کار اخته شي او هغه
په لوږ موږه د کلالی عبادت هم
د هیواد خلکو او تر ته ورا لوته
هر کله شي .

حاجي صالح محمد کلال د کورني
په پاسو ژوېل چې په کندهار کې
دوه ورو له ، کور جې څخه ، پر ډول لي
کوچنی ده او په هغه کې لوښی

(پاتې په ۴۵ مخ کی)

ژباړه کوونکې ملاله اڅکزۍ

تر ټولو لویه روحي ناروغي حسادت دی

ګرانو میرمنو موږ ټولو ته ښکاره ده چې په مسلط کې ډیرې میندې د حسادت په ناروغۍ اخته دي . هغه چې په خپل کور او ښځه باندې قانع شي ، د دوی په هغه کې اوښکرو ، چې دا د دې باعث کیږي چې د دوی هغه

او ضروري شیان پاتې شي او ټول وخت په دماغ کې ناوړه او بې ځایه فکرونه وپالي . په همدې میرمنو باندې چې دا حس ډیر غالب شي نو خپل خاوند سره

په جنګ او جنجال لاس پورې کوي . چې دلیل دا ښکاري په هغه چې کور او موټر له تر یو په یو هیڅ یې نو خاوند چې ټوله ورځ کار کوي ، د همدې دپاره چې میرمن او اولادونه يې ژوندون او ټولې هغه شیان تیارکړی چې میرمن لی

دا هیله هغې وکړي په نتیجه کې د دوی د ژوندانه او د کورنۍ ژوندانه د بربادۍ سبب ګرځي .

ګرانو میرمنو ! هیڅکله په فکر کې دا غلط خیالات مه ساتئ چې د نورو په څیر ژوندانه خپل خوږ ژوند تریخ کړئ .

بلکه هڅه وکړئ چې تر وسه کار وکړئ او د خپلې هر ستړیا ټینګ په مرسته د خپل غریبي د کور هغه چه چاپسته او ښه نظمه کور جوړ کړئ . هڅه چه بیسته په شته مني کې

په دې حقیقي شته منۍ او ښایست د وي ښه مينې په لاندې په خوی او د خپل خاوند په حق کې صداقت پیل کړئ .

رقابت او حسادت په هغو موارد او کې د هیڅ نا پوهې هر کله چې دیوچا ذهنو اخلاق و صفاتو یو ته کیږي یا پوهه نه ځي ، د . لونکي د هغه تعلیم او تربیه وي او دد عوض

پیروی ، د هغو سره په دې لاره کې ... بد ورځ کار دي چې د دې لاري هغه حان اصلاح او نور په ل بوي کاد ونه سره تر ټولو سره دا دول رقابت په یوا د ده په ګټه تمامیږي بلکه د ټولو په ګټه هم دی .

دا نه په دې ذکر شوه خبره دا ده چې انسان باید د خپل حان د مخ ته بیو لو لیاره د نور و د پاته کیدو وسایل پر نکړي د یده مر په دا ډول حسادت هم د موږ په محیط

د بیرلیدل کیږي او همدغه ډول بني چې بیوه میرمن لیږي نړی هغه ته ... ته ګلی د ده او جامي ته هغه د هغه بوری د یرو ډیر کرې خلاصي کړي او هغه ډیر هڅه کوي چې هغه وایې ... دا

میرمنې سره ګوره یو ډیر چې په ژوندانه کې کامیابه کیږي اوسي د ټولو د نفرت وړ چیان کیږي . برا بوري او د حاسدې میرمنې په ناموړي کیږي .

او ګرانو میرمنو داسې چې ټولو له ډیرو ایي او هغه او په ګټه کار وکړو . هیڅکله میرمنو ته تر اوسه دا حقوق نه دي ور کړ شوي چې دا ډول د موږ د وي لا نشي ده . په دې اساس باید په ښه اراده د خپلو هغو د وطن او قام ... د خپګنو په فکر کې شو تر څو په تو ګه سره د یو آزاد او هوسا ژوند د موږ ... کړو

دلویانو خبری

انسان دد ردا دا د ډیر کې کوي چې په خوك و پر ګران دي مګر هومره په دې پوهېږي چې د لی پوه پر ګران نه وي .

که څوک په ده په ډول ... چې د ډیرا پوه دا په لاره کوي که اې د خپل هغه په انتخاب کې هم وکړي هیڅکله به د اشتباه سره مخامخ نه شي .

پوښتنې کولای شي په ډیرو وختونو کې د وېرو د طبعي په وخت کې او بل د وړ ده په وخت کې .

پري کړي اش

ځینې مهم یادداشتونه

د غنمو وږی

د پښتنو جرګه

دا نوی منظومه د اعلیحضرت احمدشاه بابا د ملوکی مناظر [illegible] ګوی او د هغې لوی جرګی احوال [illegible] چې په (۱۱۶۰ هـ) د کندهار په شیر سرخ کی جوړه شوی، او احمدشاه بابا یې په سلطنت انتخاب کړی وو.

دا شعر د [illegible] له هغو آثارو [illegible] کیږی [illegible] عبدالرؤف بینوا [illegible] تاریخی [illegible] په ۱۳۲۵ کال کی [illegible] رسالی [illegible] د مجلی [illegible]
(د مجلی اداره)

د کندهار په شیر سرخ کی د اعلیحضرت احمدشاه بابا تاج پوشی منظره
د [illegible] (ژ)

[illegible] — دعا ګوی په ګلو سری سوی
[illegible] هوسی دی [illegible] — [illegible] شوی
[illegible] — د [illegible] پری [illegible] شوی
آسمان [illegible] له [illegible] — [illegible] شوی

[illegible]
[illegible]

* * * *

ته [illegible] اختر دی — [illegible] لاسو به
په [illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]
له [illegible] — [illegible] کی [illegible]

[illegible]
[illegible]

اوس خداو دوره پر ځای ده   چې بل رنګه تماشا ده
خمزندی دی ورک له منځه   د هرچاخوله په خندا ده
دا جنت ددی جهان دی   که هغه اورا کور بادی
پرون څنګه وه ننګه   په حیرت ورته دنیا وه
دا افغان دوی خانګی ، تردی ځایه دی راغلی
د آ [illegible] ګلونه اندی خوارته څوک یه‌لی

پښتانه هوه لاس تر ځایه   په جار [illegible] غمیری
[illegible] پاکه دی [illegible]   و [illegible] جار [illegible]
[illegible]   [illegible]
[illegible]   [illegible]
لاس په‌لاس [illegible]   [illegible]
[illegible] له [illegible]

*** * * ***

د [illegible]   د [illegible] مجبوردی
[illegible]   [illegible] ګوردی
چې وطن [illegible]   ددې [illegible] په زوردی
[illegible] کې [illegible]   [illegible]
[illegible] د [illegible] ګرده [illegible] شو
[illegible] شو [illegible]

*** * * ***

[illegible]   [illegible] که [illegible]
[illegible]   [illegible]
[illegible]   [illegible]
[illegible]   [illegible]
[illegible]
[illegible]

*** * * ***

[illegible]   [illegible]
[illegible]   [illegible]
[illegible]   [illegible]
[illegible]   [illegible]
[illegible] آوازدی
[illegible] آغازدی»

*** * * ***

«خوچې دا یو [illegible] …   [illegible]
له کوره [illegible]   په‌عالی مقصدو تلی
چې ملی قاید پیدا [illegible]   [illegible] دنیا [illegible]
[illegible]   چې [illegible]
[illegible]
چې [illegible] قیادت کښی»

(نور بیا)

دلوب گلوته

تهیه کوونکی: طالب

د نرگس گوډه

هو چه ... [illegible] ... کس
[illegible] ... په ... و کس
[illegible] ... د نرگس ... [illegible]
د وی سر ... له باغه پیروش و گیش
[illegible] ... گل ... [illegible]
[illegible] ... کس
په ... [illegible] ... تړاوونه کا
چې له ... [illegible] ... مجنون و کیش
[illegible] ... بولی و کړی
[illegible] ... گردون و کس
[illegible] ... له لاسه
ساده دل ... [illegible] ... و کس
[illegible]
[illegible] ... و کس
[illegible] ... د کتاب ... [illegible]
که لریاده ... [illegible] ... و کس
واسمان ته په ... [illegible] ... دی
که ... [illegible] ... و کس
[illegible]

د ځوانانو لار

په ... [illegible] ...
[illegible]
[illegible] ... له موجه
[illegible] ... او ... [illegible]
(سلیمان لایق)

په میو لمبېدل

ساقي چرته کاسه ... د شراب لری که نه؟
[illegible] ... لری که نه؟
واي ... [illegible] ... نصیب
[illegible] ... عذاب لری که نه
[illegible] ... چې ته ... [illegible]
[illegible] ... کباب لری که نه؟
[illegible] ... په میو لمبېدل
[illegible] ... کتاب لری که نه؟
[illegible] ... لاهو کوم
[illegible] ... شراب لری که نه؟
[illegible] ... اجل
[illegible] ... ساقي ... تاب لری که نه؟
(اجمل خټک)

د گل د بوټي شاته

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... انتظار ... [illegible]
[illegible] ... په انتظار ... [illegible]
[illegible] ... مشغوله د گل په تماشا ...
د گل د بوټي شاته ... [illegible]
[illegible] ... شاته ... [illegible]
[illegible]
[illegible] ... تماشا ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
گل بوی ... [illegible]
[illegible]
([illegible])

د همت درس

[illegible] ... شکایت کړی
[illegible] ... حکایت کړی
پهلوان ... [illegible]
[illegible] ... او حرکت کړی
(سلیمان لایق)

ستړګی

ما چې ولیدې بیمارې سترګې ستا
خونشته لرې تیارې سترګې ستا

دزړه وینې لی له سترګو څڅیږی
چاچې ولیدې خونخوارې سترګې ستا
زه به ستا تر سترګو ولی ځان قربان شم
که راپورته کړې خمارې سترګې ستا

همیشه چې می ګروان لرې پوهیږی؟
څوک دی می پرمخ لاړې سترګې ستا
هغه دم جنون اثر را باندې وکا
چې په زړه کړی؟ پرې وار سترګې ستا

دهوصی سترګې د رهبر شوخی نه دی
لکه شوخی دی لنګارې سترګې ستا
ویر عالم لی دی لرحده خراب کړی
ادس په ماکا هغه جادې سترګې ستا

د«مسکین» پر بیدادی په آه زاری کا
که څوک وینی بیدادی سترګې ستا
(مسکین)

غزل

په ځیر صبر می د عشق لمبی سوځی
بې دیدنه می د ګنج زړه ری کالی

خوده په پول حسن د ګیروی او ژړا کړمه
چې می ګرد حسر پوواړه‌دی خندلی

پر کوڅه د مین هغه چې خرمیږی
د پوتنګه چکلی زما په پرخه‌دی ژړلی

په‌دی دا په‌می پادګادوی و دلبرته
چې په ژوندمی دی د مرګه خوادی لیدلی

ماته هینه مسحره اول هکاده سوه
څهر نه‌وم زما په رنګه لی ږیر و مشتلی

چی دلبر می هس رنګه بی پروا سو
هکه سوې ابیات زما ترخولی وتلی
؟ اولی (ترکی)

دنازکانه

دستا پسر ښاده — ته او پسار دواړه
لیری له خلکو
پسو دیل عسل وای

سیوه می دنیا کی زای — عبوها کسی زای
یاد می ساقی وای
لاس کی لی مل وای

جو په جو پټیا و ای — د عشق دایا وای
د کسو د زلفو
څپاره سنبل وای

د مکی و فرنګه وای — آواز د چنګه وای
خاطر وای جمع
پریشان کاکل وای

دناز کانه وای — دلبه خواله وای
سترګی پر سترګو
د زړو د یل وای

داپسه عس مسته — زه لیه‌دې مسته

دراغه خراب‌وای
حالت موپل وای
چی شپه پته وای — مسته کسوده وای
پر سینه پادشولی
تارتار او دیل وای

مینه په غیر سوب وای — بیا لیوتوب وای
کامیاب په هینه
(زیدی) پوهل وای

محمد حسین «زیدی»

ویلی زړه

اوچکی به‌دی چی له سترګو می بهیږی
زه می ویلی سو له سترګو را توییږی
که می ...ی یادونه‌دی څوک وودی
بسله مرګه به په خاورو کی اخیږی

د پوهنتون د ... محصل احمد راشد

د مضمون لیکوال محمد مهدی

په ټولنه کی د ځوانانو وظیفه

هر ټولنه چی جوړه شوې ده او دوام مومی ... دغه
هر فرد په ټولنه کی ځانته وظیفه لری چی د هغه د سرته رسول
وظیفه یا بايد په ښه توګه سرته ورسوی. او که د ټولنی

هر فرد خپله وظیفه په ښه ډول اجرا کړی، ... خبره
ده چی هغه ټولنه به هیڅ وخت ... او له دی
ډول ... د پرمختګ په لور چټکه ګامونه واخلی،
په ټوله ... کی د ټولنی ځوانان چی د ټولنی ...

... ګیری ... او هیواد د وطن د ... هیڅ ډول
... زیات هغه ځان ته ... دی او د هغه ټولنی
... چی د ... هغه برخوردار

ګیږی. ... ځوانان ... هغه ځوانانو خپل وظیفه په ښه توګه سرته ورسوی
... او هر ... ته د ... چی د ... ده

پرمختګ په ... کی ... تعقیب کړی ...
د ... اولیت ... ته ... وی.

دی ... په ټولنه کی ... په ... اندی
دوله ... ځوانانو ته ... چی د خپلی ټولنی
... ډول خدمت هغه ځان ... او ...
... هغه د ټولنی د خدمت د پاره ... کړی، ځو

په همدی توګه د دوی د ... او ... په سبب ټولنه مخ
په وړاندی ... ځی
د ... په ټولنه کی د ځوانانو وظیفه ده چی

خپل ځان په ښو اخلاقو ... کړی ځکه اخلاق د هر
انسان د پاره ... ګڼل کیږی باید په همدی ګڼه
خپل ځان ... کړی. که یو انسان په علم او پوهه کی په
پوره اندازه ... وی مګر د اخلاقو ... نه وی

په ... توګه ... د ... ټولنی
په ... هیڅ اهمیت نه لری ... د ... چی ټول
انسانان په ټولنه کی د ... او ... په ... کی

ده ... ګیری او ... کوی.
... چی په ټولنه کی د ځوانانو د پاره ضروری
دی، د ټولنی د ... او احترام دی یعنی ... تعلیم یافته
ځوان باید د خپلی ټو
لنی او خلکو ... ځان
... او ... ته ... وی.
... د خپلی ټولنی

... او ... د ... ته
په ... کی ... همکاری
په ... کړی ... او
رسوی.

همدارنګه د پوهنتو
نی ځوانانو ته باید په ټو
... د ... ډول

محمد مهدی

ډول ... په ... چی ... باب کوم فکر
وکړی، قبول یې کړی. په یوه ټولنه کی د ځوانانو
وظیفه دا ده چی په هر کار ... او ... موضوع کی
... او ... هغه کار ... علی ... ده

صورت د پوهنتون ځوانان د همدی ... به
... د خپلی ټولنی ... کړی
... چی د اجتماع په وړاندی لری، ... کړی.
ځوان ... په ټولنه کی ... او د
... وجدان ته ... وی ...
... او ... په ... کی ...
...

لیکونکی: محمد حیدر

...دوانان باید د ژوندانه د سختیو ... په مقابل کې پوره استقامت ولري

هر کله چه [illegible] ... په کې ... [illegible] د ژوند [illegible] هم په کښې او بوډ ... په [illegible]

[illegible]

هر کله چې هر ځوان یو کار اري نو ددغه کار په سر ته رسولو کې [illegible] د سختیو او مشکلاتو سره مخامخ کیږي او په ژوند کې ډیر کې او ونه وینې چې باید په سینه [illegible] او [illegible] کار [illegible] لو لو مړی د ځوانانو وظیفه ده [illegible]

او ددغو سختیو او مشکلاتو په مقابل کې پوره استقامت ولري [illegible] ته په بریالي توګه ورسیږي .

که داسې وي چې د ژوندانه د سختیو په مقابل کې استقامت ونه لري او ددغه په مقابل کې د خپل عزم [illegible] وسستي ښکاره کې نو به بې له [illegible]

[illegible] او د بالو مشکلاتو سره په تل مخامخ وي [illegible] په هر ساعت او [illegible] ټیر یږی .

... هر کله چې [illegible] د هر ژواني د ځوانانو توجه د ي [illegible] په ځوانانو [illegible] د ژوندانه او [illegible] په مقابل کې [illegible]

هو [illegible] په واقعه او [illegible] او شاته پاتې نه سي . او که ځوانان [illegible] د سختیو [illegible] او [illegible] کې کلک عزم او نه لري حتما [illegible] د ژوندانه [illegible] او [illegible] بې له [illegible] ... ځکه ورو سته پاتې وي .

[illegible] ... ګوچې او [illegible] هر کله چې خبر ... د ژوندانه ... هر کله چې [illegible] پوره [illegible]

راستي

د رسالت جوهر راستي ده او راستي ډواني حاصل وي چې انسان ته د نیکمرغۍ په لوري لارښوونه کوي

هغه ځوان چې د ژوند په ټولو حالاتو کې صداقت ولري همیشه په ځان باور او نیکمرغه وي او په هیڅ څوک [illegible] به دمعنی سره مخامخ نه وي ځکه داسې کسان د خپلې ګټې او تاوان په برخه کې د حقیقت خبري او د رښتیا ویلو څخه ډډه نه کوي .

زموږ پیغمبر حضرت محمد (ص) په دغه باب داسې فرمایلي دي :

«صلاح صون [illegible] په راستي کې دی»

«د راستي انسان نیکو کارو ته د سوی او نیکو کاري بیا انسان جنت ته [illegible]»

«د راستي [illegible] آرامي او دروغ [illegible] نا آرامي منع [illegible]»

خدای تعالی (ج) راستي او د [illegible] [illegible] کسانو ته په [illegible] ملکوت کې [illegible] ورکوي .

حضرت علي (رض) په دغه باب داسې وایي : د هر چا چې خبره رښتیا وي لوی والی [illegible] مرمی

راستي که څه هم [illegible] او د راستي [illegible]

پیغله شهیده د عینه دلیسی یوه تکړه زده کوونکې

پیغله شهیده

د [illegible] ګنې د [illegible]

[illegible]

[illegible]

۱ــ [illegible]

۲ــ [illegible]

۳ــ [illegible]

۴ــ [illegible]

۵ــ [illegible]

۶ــ د [illegible] هيواد د [illegible] سره د افغانستان تجارتي [illegible] عبادت دی ۔
[illegible] کلا [illegible]
[illegible] د پاکستان سره تجارتي [illegible]
[illegible] تجارتي لار بدل کيږي

۷ــ [illegible]

۸ــ [illegible]
[illegible] لوی او [illegible] دي او [illegible] کوچنی دي ۔

[illegible]

[illegible]

[illegible] او په آخر کې ملک [illegible] وويل چې [illegible]

[illegible]

[illegible] ګلونه

دپاره

[illegible]

مګر د مسلمانانو سره يې کينه او حسد درلود، هغه په جنګونو کې [illegible]

مګر [illegible] ماته [illegible] با لآخره يې د مسلمانانو د لاسه ماته [illegible] او [illegible] د مسلمانانو لاس ته ورغله ۔

امير المؤمنين حضرت عمر (رض) امر وکړ چې [illegible] حاضر کړي

هرمزان [illegible] مسلمانانو [illegible] ظلم [illegible]

[illegible] امير المؤمنين [illegible] مسلمانانو [illegible] ظلم او ستم [illegible]

هرمزان جواب ورکړ [illegible]

حضرت عمر (رض) [illegible]

هرمزان وويل [illegible]
حضرت عمر (رض) وفرمايل [illegible]

هرمزان وويل [illegible] ګيلاس [illegible]

امير المؤمنين امر وکړ چې [illegible] ګيلاس [illegible] حضرت عمر (رض) [illegible] ګيلاس

هرمزان [illegible]

حضرت عمر (رض) [illegible]

هرمزان [illegible]

پاتې په ۳۳ مخ کې

دخاکریزو لسوالی

په دغه ولسوالی کې د نندیګک ارغوني سیمه پر ته ده چې تاریخي قدامت ئې

پنځو زرو کالو ته رسیږي

د کندهار د ښار شمال لوېدیځ په او [illegible] یا کیلومترۍ کې د شاه مقصود باباد غره په لمن کې دخاکریزو لسوالی پر ته ده چې [illegible] په شمال کې [illegible] ارغنداب [illegible] ولسوالی [illegible]

[illegible]

مشهوره کاریزونه ئې :

په خاکریز کې [illegible] کاریزونه [illegible] او مشهور ئې کاریز [illegible] او [illegible] دی [illegible]

[illegible]

[illegible]

علاقه داری ئې :

[illegible] دخاکریز پر دوی علاقه داری ده [illegible]

[illegible] علاقه داری دخاکریز [illegible]

آب وهوا ئې

[illegible] آبادوی په خاکریز او [illegible] کې په [illegible]

[illegible]

انګور [illegible] او [illegible] کندهار ته هم [illegible]

[illegible] د خلکو اقتصادي [illegible]

او دلاس په خوا دې [illegible] کوي .

دخاکریز د خلکو [illegible] کوچیان هم [illegible] په خاکریز کې [illegible]

[illegible]

مشهور زیارتونه :

دخاکریز مرکز کې د شاه مقصود بابا زیارت [illegible] هم مشهور دی [illegible] د کندهار [illegible] خلک

د شاه مقصود بابا [illegible] کوي [illegible]

[illegible]

[illegible] سلطان عطا بابا او [illegible] د شاه مقصود [illegible]

[illegible] د شاه مقصود [illegible]

[illegible]

ډېنګي ولور :

[illegible]

الغا ئیو پوری دمیږی او هر کله چې یو څوک واده کوی چې پر
پوروړی کیږی .

له ئیکه مرغه دمیږی په ځینو وزیانو کې [illegible] له
منځه ولاړی

ګنګلو ته :

دخاکریز ځینی قریې له پخوا [illegible] دی او [illegible]
دغلچکو [illegible] چې که څه هم دغه ګنګلو [illegible] او [illegible]
ته یا لیو [illegible] لری [illegible] څخه [illegible]

[illegible] هغې [illegible] او [illegible] دغو علاقو [illegible]
[illegible]

په کاردی چې [illegible] بوطه خانګه دغو ګنګلو [illegible]

[illegible] او [illegible] په [illegible] کړی او [illegible] په
[illegible] کیږی [illegible] او [illegible] کړی

په [illegible] کې ئې [illegible] هم پیدا کیږی او خلک دمیږی
[illegible] او په [illegible] کی [illegible] لری او [illegible] علاو

[illegible] او [illegible] کړی [illegible] او [illegible]
لیږی .

دخاکریز بازار :

دغه ولسوالۍ بازار نامنظم او [illegible] یاد لری او
[illegible] او [illegible] دمیږی [illegible] کیږی [illegible]
[illegible] او [illegible] او [illegible]
[illegible]

دخاکریز هوټل :

که څه هم د ولسوالۍ دپاره [illegible] او [illegible] کړه
[illegible] په [illegible] یکښي [illegible]
[illegible] او [illegible] په [illegible]

[illegible] کې [illegible] کی [illegible]
[illegible] .

دغه [illegible] دپاره [illegible] که [illegible] یکښي [illegible]
[illegible] په [illegible] یکښي ځای لیږی

[illegible] کې ئې د [illegible] کړه [illegible]
[illegible]

[illegible] په مسجد جامع کې
کیږی

[illegible] کې [illegible]
[illegible] او [illegible] کاته

توجه و کړی .

د ولسوالۍ [illegible] خراب دی او [illegible]
[illegible] او [illegible] دغه ملکه دپاره [illegible]
خاکریز او د خاکریز څخه [illegible] او [illegible]

[illegible] له کبله [illegible] خلک او [illegible]
[illegible] کې [illegible] او [illegible]
کیږی .

دخلکو لوی مشکل [illegible] کار [illegible]
او په [illegible] او که [illegible] او [illegible]
[illegible] د [illegible] د [illegible] خپل [illegible]
ولسوالۍ ته هم [illegible]

که څه هم [illegible] آباد او [illegible]
[illegible] او [illegible]
[illegible] کال [illegible]

[illegible] ولسوالۍ [illegible] کړی

که [illegible] او [illegible]
د [illegible] ولسوالۍ آبادیږی
د [illegible] او د خلکو [illegible] هم [illegible]
[illegible] شی

[illegible] او [illegible]
[illegible] شی .

تاریخي شخصیتونه

مرحوم عبدالله خان [illegible] وکیل الدوله د
اعلیحضرت تیمورشاه د عصر [illegible] او [illegible]
[illegible] او [illegible] د [illegible] خاکریز
دی .

د [illegible] او [illegible]
[illegible] کابل کی [illegible]
[illegible] دی .

[illegible]

[illegible] کی [illegible] او [illegible]
آ [illegible]
[illegible] او [illegible]
[illegible] کالو [illegible] او [illegible]
د [illegible] کال [illegible] او [illegible]
[illegible]

د عبدالصمد نصر خواره په قلم

د کندهار اوسنی تجارت

په تیره کچه کې موږ د کندهار په ښوونې تجارت باندې خبرې واچولې او همدا په کښې غواړو وښیو چې د اوسنی تجارت د

پښوونې تجارت په شان بندې او سست و پښوونه چې پر توپیر اری او غواړو چې په دغه برخه کښې څه ولیکم

د کندهار اوسنی تجارت د مخ ارزښت او سالارد په بڼه او د لوی لاری د جوړیدو سره سم غوړاوی او پرمختللی دی خصوصاً د

هر کلوډ امنیت چې موټرونو او وسایل بیرته او لوټکی هم په کار اوښتلې دي د کندهار تجارت په دوه ډوله د

او په ډیره پوری تکامل ای کړې دي .

د کندهار سوداګر اوس کولای شي چې په آزادانه توګه

دلې بوهر ګوټ ته چې وغواړی خپل مالونه ورسوي او خپل تجارتي روابط ټینګ کړي او ترسمیک

همدغه پوری وړی ته آسانتیاوی برابری شوې دي چې سوداګران هیوادونه سیاسي مناسبات دي په هر لویو ډګرچه هیوادونو سره

دوستانه او حسنه دي چې ورو هیوادو لو اوسفارتونه او قونسلګری ډیرو بهتر کړ د

ولایتونو کښې تاسیس شوي دي همدارنګه موږ لوی سفارتونه او قونسلګری هم دلته په ډیره پوره

او لوی لوهیر دو کښي تاسیس شوي دي له دغه پوهنتون د خ په شان استان کې متعدد بانکونه منح ته راغلي او تشکیل شوي دي چې هغوی کولای شي چې خپلې اساسي نمایندګی د هیواد په دننه او د باندې کې تاسیس کړي او په دې توګه په تجارتي

ډ کې ډوډ کړه او تجارتي کې آسانتیاوی رامنځ ته کړي او د هر ډول مشکلات له منځه یوسي همدا وجه ده چې هر سوداګر په دې ښار او خارج کې هر ډول تجارتي معاملو په پوره ډول

سره کولای شي هغه په آزاده ډول سرته رسوي.

د کندهار اوسني تجارت دوه عمده شکله اري.

لومړی یې هغه تجارت دی چې د هیواد په دننه کې صورت مومي داچول سوداګران د کندهار هغه ډول ډول توکي او لیندۍ او چې میوې او نور شیان اصلي وچه د

وازدې او لاپټونه ته رسوي او هلته یې پلورل کړي په عوض کې ئې د هیواد هغه توکي ضرورتي شیان رانیسي او په کندهار کې ئې پلورل او هغه د چې ډول خرڅوي او په دې ډول دغه تجارت ته دوام ورکوي .

دوهم هغه پراخه تجارت دی چې هغه شیان له کندهار څخه خارج ته وړي او د خارج څخه بیا هغه شیان د کندهار ته راوړي .

داچول تجارت کوچنی کوی چې لومړی د خپلی پانګې په زیاته اندازه هغه شیان لکه لیندۍ او چې میوې هغه وچې او نور له هغه موادو برابر کړي او ترمالونو مرحلو

د نیز په وړو و وسته ئې د ګمرک له لاری خارجي بازارونو ته بار کړي او هلته ورسوي او هلته ئې خارجي اسعار په بدل کښې خرڅ کړي خو دا یا هغه ډول شی چې لیږد خ په کندهار کې داچول ماشینان سته چې ورته ړنګی شیان په ښه صورت سره

ترتیبوي یعنې هغه مواد لکه وچه پسته وداسي اور لومړی یې هغه او ترسوړت کیږد وړ وسته ئې د پریس ماشین په ذریعه سخت کوي او هغه لومړنی هیواد ډول ډول هغه میوې لکه هر ډول کشمیش او ترماشین ماشین او په صحیح توګه

او وصادر ته تیاروي هغه تاجران له چې چې مالونه په صادراتي بار کیږي پلورل او په عوض کې ئې سودا چې ډیر شیان لکه ډول ډول ګرانځ ته

و په پیرود ته هغوی په اسانتیاو او د هغوی او ډول ډول شیان د کندهار ته راوړي او تر محصول وروسته او کولو ئې وروسته ئې د کندهار او بازارونو ته عرضه کوي او خپلې پوره

ګټې تر لاسه کوي په دې اساس او کولای شي چې په اوسني سرحد او سرحدي هیوادونو

چې د هیواد لوی ښار ونه هغه هم په سر ته کیږي دروی او په دغه لار کښې دهیواد د دغه سي کولو دپاره وګاموا علی او دا پخپله پوهانی دغوی د سرحدي په پوره ډول کې مهم ډول لوری بلکه د هیواد د هیکاد او له پاره په هم زمینه برابره کړي

فلیش ګوتنبرګ

دلرودی ۱۹۳۹ ۱۴۶۸ کال کښې یوالامتوصمګر
... خاته‌ونك او له ته‌خاتمه‌ورکړه او د امن دمدس
... کښې وخاوروته‌وسپارل شو دی او بوهان ګيمس

... ګوتنبرګ ... ۱۳۹۷ میلادي کال ...
... کښې ... کښې ...
... ۱۴۲۴ کې ...
... نامعلوم علت په احساس ... شوی ... ګ
... تللی دی.

... ګوتنبرګ په هغه‌هاي کښې په صنعتي کارونو باندي
... کړ او په هم ... کښې بې چاپ ...
... توجه‌جلب کړه. ګوبا په‌هغه‌وخت کښې اول د
... متحرکو حروفو او پیادلاري متحرکو حروفو په
... باندي بریالی شو ۱۴۴۸ کښې ...

... کاله‌ر ... ورته ... توم ... ګر
... د چاپ جوړ ... کړ ...

۱۴۵۸ کښې ده‌دوی شراکت تر ... الدین ... اب
... کښې ... په‌دغه‌وخت کښې
... متحرك حروف دچاپ بولا ... ماشین ...

... د چاپ ... جوړه کړه ... وسمه ...
... کتاب ... د انجیل کتاب چاپ کړ.
۱۴۶۵ کښې دچاپ ... دوام ...
... دګوتنبرګ دکارو ... علاقه ...
... دغه ... معاش مقرر کړ. دانجیل ...
... دګوتنبرګ ... چاپ شوی وه په ۱۷۶۰ کال
... پیدا شوه ... په ... کښې
... .

... دګوتنبرګ ... مخترع ...
... مشهور ... وي حال

... د چاپ صنعت وجود ...
... کار اهمیت ... ورکړ ... علمي

و ... کتابونه په ... کارچې د ... کړه او
... موجب ... ګرزېدلی دی.
که‌څه‌هم په اروپا کښې تر ګوتنبرګ د مخه ...
مطالب ... په ... حروف ...

... صفحه‌باندي ... صفحه
... باندي ... کاغذ ... صفحه‌باندي
... په‌دغه ترتیب ... شیان چاپ ...
مګر ګوتنبرګ ... دي آیا چطور
د کلمو ... حروفو (الفباء) څخه‌ددي تشکیل شوي ؟
... کښې حروف
... په‌چاپ کښې ... کار نه کوو .
د ... حروف ... باندي‌هم کولای شو
... چاپ کړو ...
چاپ ... کارونو ... واخلو
... جملو او ... مطالبو د چاپولو ...
... فکر ... کول ... ملت شو
... د چاپ صنعت ... تکامل ... کړي

دچاپ تاریخ:

... په چین کښې
... په ... کښې ... شوی
... میلادي ... تکامل
کړ ... بوشتي ...
... چاپ ... کښې چې ...
موجب چاپ کړي ... کښې کېندي
... باندي ... کاغذ
... باندي ... ترتیب
... کاغذ باندي ... ۱۵۹ او
۱۶۰ ... کښې دچاپ په ... کښې ... طریقه
... چاپ ... متحرکو حروفو په‌واسطه
... حروف ... بالکل
... حروف
... رنګ ...

د ابو الکلام د ترجمان القرآن د تفسیر اهدا

د ۱۸۸۸ م ۱۹۱ عیسوي کال ...

د ولادت ... له کومه ځایه ...

...

(ابو الکلام آزاد)

● یو ډول بې لې ... ورو کاغذ ...

بولې او د اې ... ګښی ...

سره ددې چې چاپ د اروپا ... ترکانو ...

د واسطه د چاپ ... شول ، د اولی چاپ ...

مغولانو د ... پاچاهانو د عکسونو د چاپ کولو

د پاره په کار ... T. pei پاچاهانو ...

په تاریخ کښی ... Ivan III د مسکو ...

په ۱۸۸۹ کښی کله ... په ۱۲۴ او ۱۴ ...

سره د عکسونو ... کړی دي ، او د چاپ د فن نقل

... ۱۵۰ ...

کی لومړی ... چاپ ...

د ... د چاپ ...

د پوهانو وینا وی

... د ... کور ...

دی ولی دوبه کوچنی دی ، ... خپل نامه

او شان ... کړی و ای

ده په جواب کړ ... ډیر ... کړم .

...

عوام ... په هغه کی ...

(تو لستوی)

وس هم په کلیوالي سیمو کې د غنمو او دانو کرنه په پخواني طریقه کیږي

د غنمو د درمند میده کول د خیر په اسطه:

(پاته په ۳۲ مخ کې)

لیکوالکی فضل اکبر:

بیډمنټن

غوړه ... میاشتې کې د کندهار په هوایی ډګر کښې د بیډمنټن یو لوبه ... چې په هغه کې جاغلو سلجوقي او امین دلیم قهرمان سول او جاغلو حلیم او خلیل دوهم نمره سول او د کندهار هوایی ... سلطان عزیز ډګرجال له خوا ای جایزې ترلاسه کړې.

د بیډمنټن لوبه چې ... ورته لوبه ده په دور کښې ... هم کېږي ... په خلوړو کسانو ...

د دوو کسانو لوبې ته سنګل وایي او د څلورو کسانو لوبې ته ډبل ... هم ... لیمال ... ډبل ... او ... ته ... ګاټ ... چې د ... ده.

... د بادي ... په لاس کې ... او ... په هغه ... سر د جال ... وي.

د کندهار و ... ډاکټر ... د کندهار ... ګوونکو سره لیدل کېږي.

... ورځې ... د میدانونه ... کولی ... خوا ... لوبه ... خارج ... کوونکي لیم نمره ... سره ... ګډون ... دی ... په ... کې ... نمره ... وي.

د بیډمنټن لوبه د بادي په میدان کې هم کېږي او دا میدان ... کېږي هم جال ای ٤ متره اوږد دی. د میدان اوږدوالی ٢١ متره، او سور ... ٤ متره وی. دا بادي په لاس ... په جال کې کېږي، هغه چې ... پېچ وی.

د بیډمنټن ... هر څوک ... شي ... په ... لوبغاړي ... ډول ... په ... کمر ... لوبه ... او ... اکثره یې په ګوتو کې ... او ... کوي، وایي چې د بیډمنټن د لیم ساعت ... د ... تنګ ... ګرځېده.

په کندهار کې ... بیډمنټن لوبې د ... په ... هوایي ډګر او ... کلوب کې ... لوبې ... چې ... په ... کې کېږي.

او هر څوک چې ... په ... د ... صحت ... وي.

یوه یادونه

د ... ګڼې ... په (٢٦) کرښه کې یوه ... (فشاروونه) په (فشادونه) سره چاپ شوې ده. ... لطفاً ... دا کلیمه په (فشادونه) سره اصلاح کړي.

(اداره)

ليکوالنکي: ډاکټر قمرالدين — پښتو کوونکي: رحيمي

خوب او خوب ليدل

هغه مناظر او حوادث چي موږ ئې په خوب کي وينو تر اوسه پوري چي ممکنه ده موږ فکر او غور د خوب په حقيقت کي پوره ... ده ويښتيا د حالت له فوايدو څخه دي

... طاعت و کړي. دخيال په عالم کي احساسات لوبول او په لوی ... تر له کو تني څخه تير ول ژ موږ ... د ي کاردي او که د موږ خوب هم ... دي ... لاس او د خوب ... په کوم ډول ويښتيا د

... په هر ډول موږ په نظر کي عادي معلوم ... لاری ... حال کي طبيعي ... هر په فکر کي ... هغه موظيفه ... کول او د ويښتيا د حالت د

... لو سره سم مو معترض کول، د موږ د ... له دي ويښتيا ... اصول چي د دي ... کلو ... موږ ... او ... کړي ... په نظر کي ... او منطقي ... چي د هغو څخه ... هره

... کولای او ... پيله د خواص ... لو ... هغه ... تر صورت که ... ۶۰ کاله عمر ... لري او ... نو په متوسط ډول چي ۲۰ کاله په خوب کي ...

خوب ... ډول اساسي خوب د انسان په ژوند کي ... موږ ... سوي ده

... انسان ... پيله ... ډير ... غذا ... زيات ... هم ... کي ... ئې هيڅ ... انسان ... کولای

... زياته په ... ئې او ... کي ... او ژوندی ... اوږده ... او ... زيات ... سره ... سوی ... چي ... هغه

... په ... صورت په دي کي ... په ... سوځوي په ... کي ... په ... سر کي هغه ... وي.

... خوب ... هغه چي ولي ... خوب ... انسان په بدن کي ... ئې ... سوي ... خوب په ... کيمياوي نظريه ...

د هغو ... نظري ... سره سم ... د حياتي فعاليت مخصوص محصولات د ... لوکسين په نامه په وينه کي سره راغونډيږي او ... انسان عارضه کيږي، دغه کيمياوي مواد په اصطلاح ... د خوب مسموميت ...

د مواد ... په نتيجه کي په بدن کي پيدا کيږي، ... کسيو ... د وينو سره د بدن پيلو پيلو برخو ته جريان کوي ... او عصبي ... لوته

... او ... کيږي او د فعاليت څخه ... لي ... په دي صورت کي کيمياوي نظريه ... چي ... او ... لاس ... خوب

... کي د خوب ... کي ... او ... سره ... کولای.

... نظر په ... خوب ... چي ... په اساس خوب د انسان د بدن پيلو برخو ... تر ... په نتيجه کي عارض کيږي، ... په ... هغه ... چي ... تر

... دلي ... عصبي ... په مقابل کي ... حساسيت لري ... او ...

د فعاليت څخه ... لري ... چي ... هره ... خوب ... نظري ... سره سم

توضيح کيږي چي ... جريان د ... هغه ... د عصبي ... په ... کي ... او ... خوب ... زيات ... په ... اخته ... د ...

... خطرناکه ... چي د جراحي په ... کي ... مطابقت ... نظريه ... کولای چي ... خوب ... طبيعي ... ډول ... مثلاً ... غير طبيعي ...

چي د ... خوا ... پيله ... او ... مغزو ... د ... ته ... يو ... په اساس ...

وێنی دەجریان دەستگاەمشتر کموەخوکە جی پە بو دەغو هەمە پیە یدی هەمە پل پەزیاترە بێبوی دخوجی پە حال کی زلەدی وصلەهیچ نظریە ەدغو قوو نظریو هەمە دعە پوجشتی تەجی ولی موە بیە بیەو قانع کرولکی جوابلەود کوی.

دخوبە هکلەبوە بلە نظربەدرادە جی دعصبی سلولو ترمیم دتماس دەتصال بەنتیجە کی موب صورت

موصی، بە ظاهری توگەدود هی لەپلوەعصبی سلولوتە دمپلود پەجوبەواسطە پودبلە اڵەیکی پیدا .کوی او دشپی دخواسلولوتە منفس کیپری اودالتماس لە صفە

هی .دەدی نظری هظرفە اصلو پە حقیقە دعدا مرە خوب سبب گرهی دعە تول ترخیات دهیتو بیمکی تیا ود درلوو لکی دی جی هاعتراض لار خلاصوی

پوالی سی ی با ولوف زجی وجی کولای صو ای دخون مکانیسم لرپا پە حقاقەدا تو هیج او تفسیر کی ی، دی داای؟

لوەی ی دەصی ارگا او هەمەجی مو زو ای صری دراصا بولەلا ریمشر تەهی او پە عصر کی ی عصبی سلولو پاوەی تا پرچەدی.

پاهیتو موادەو کی دعەضری عصی سلو او تە تحریکوی او پە هیتو موادەو کی بر عکس دهغو دحیرکت مانع گرزی دعصبی سلولتو

تحریکەهە عصبی اصلی جری پاتولە جی پە غز کی صوورت مومی، جوە ری او پرلە پسی بو دپل هاای پسی او دمنتزجە سلو .لود بی تحیو ەهیجاناتو دانتقال پە نتیجە کی بیل بیل عصبی مرکزی تەتحریکە او کدە

هدە دحر کت مجبوری کیری دخەتحریکە ی جی زمو پەمغز دیەادی او فعالیت پەحال کی ساتی. هرانکەجی حسی ارگانو تەتحریکەصی اوو تە صی

کولای شیل تحریکات او هیجانات مغزتە وا صتوی او پەدی صوورت کی پەپرلەپسی بیدە بو دملی خوا دایمی. تحریکەدیوە پکنواختە عصر کە پەو صیلە کی هەهم جەینەدیەو ی دعصبی سلولو دستگی او

متی پاسبب کیری اودهغە دفعالیت مخنیو ی کوی پەنتیجە کی خوب منع لەراصی پەدی اساس خوب

پرتەدمغزو زیاتو سلولودفعالیت دهتو پەهەمەپل هە پەدی.

عصبی سلولوتەدیرلەپسی طولانی کادپەاتو شیلە دەهیجاناتی کیدو حادثەدلاسە ودکوی او پە شیل

هان کی هیتی خطرناکە کیمیاوی موادجی جای هغە دسلو لو دنظام د اختلاف او گدو ی پە سبب شی، دانو لیوی .ددی نظری پەاساس دخوب دکیمیاوی

نظری دطرفدارانو دهادە پری وینی انسان ددی جینە لە پیداپری تەجی مسمو مەصوی دی. بلکەد مسمو میت دمەیوری پە غرض پیدا پری.

ولی بیدا پرو؟

عصبی سلو لوتە دخوب پەوخت کیزصوی دپدە پولوارگانو تە داستراحت امکان ودکوی، دبدە مشلی دخوب پەوخت کی دەپلە کیری او زیات د احت

او آرامی تر لاسە کوی، د تنفس جهازو د وینی دجریان دستگادهم خیل فعالیت بوحد اعتدال لی. د بی پەدی صوورت کی دخوب ارزیت او اهمیت بدن تەهرگنە پری

او بدن خپلە ولاصە شدادهانە دوظائفو ساتلو پە غرض جە پوهە اکسیجن ترلاسە کوی، انرژی او مهملی مواد برابروی دبلی خوا عصبی سلولوتە دخوب پەوخت کی مختلف هیتو توکسینوتە جی دورجتیا پەحال پەمغز کی

دوغو نیصوی ی دی پە چوپیدوباع بود نە دفع کوی. او پەدغە تو گە بدن دشپی داستراحت هغە ددوبارە تعمیر او صوورت پە غرض پورە استفادە کوی، لکە هرگە

جی هرگندە صوی دەجی رغمو بەزیات دخوب پەحال کی التیام مومی، همدارنگە دغە هرگندە صوی دەجی مدن زیاتە لسواوردیدەخوب پە وخت کی کوی، دخوب

پەوخت کی اختمالی جریانونە قطع کیری او دبدن مدافع قوت ولادی ددک کوی. لەدغە کبلە دی جی ویرو قوی صور؟ پرپیدو حیوا ناتو اغیزە تەجنەی او حتی

مکروبونەمغزتە ضرر نەرسوی. که د صل مکروب د پسری خوک تەدخوب پەحال کی تزریق کری دەصرە ددی جی دهغە سرە زیات حساسیت لری، بیا هم دغە پەورو کی او پە ضرورە ددی جی دخوب دادعی صی، مریضە صی.

(پاشماوەی لە ٢٥ ی کۆی)

د ۳۳ مخ پاته

ستاسی دزده کړی...

حضرت عمر (رض) وفرمایل: ترڅو چې او په ونه چيښی قول ده کړا چې ته دی وړدم .

هرمزان چې دا او ډیډل ده او یو گیلاس لی پرمخکه کښیښوه اوولی ویل ده او په ته چیچم چې وو یشم مسلمانان

ترکسی ابدا دی پرخپل قول وفا ونه دی .

حضرت امیرا لمؤمنین وفرمایل: هرمزانا ته ته آزاد یې حضرتاموچپاد ی ته دمرگه خلاص کړی او اوس لي وگړی چی ده ی سلامت کوو ته ورته سوی .

د حضرت عمر (رض) دغه لوړ عدوالی او مهربانی پر هرمزان تا ثیر وکی او هو ودغی لاته وی تیر چی سوی چی دیاد حضرت خلیفه حضور ته حاضر سو او د اسلام په

مبارک دین مشرف او ده اسلام دعسکر ولوی صاحب منصب سو او ده هیچ ډول خدمت او مله اکا ده ی هغه چی د

مسلمانانو مرسته ها ن ته سپماوه .

او موږ او تاسی هم باید دخپلو اسلافو په ځان د اسلام

د مبارک دین په احساس په ځان کی ده اسی جیگښی او حمیده اخلاق ردو دو چی د اسلام لوړه والی دا ود و

اد یا نو په نسبت ښتی څرگنده سی او د او دو مېل دخبت هم د اسلام و او ته پیدا سی .

د پوهانو ویناوی

ایکمرته جنه څوک ده ی چې ده ووځیا لو ځښتن وی

یا چه کتاب یاد اسی ملگری چې اهل کتاب وی .

(ویکټور هوگو)

میډه د ښځا یانسو د پاده پسوځښتو لیبت دی

او ده څریبیا لو د پاده بیلهسمر دد ډی چسل

څه ته دی .

(سقر اط)

د ۲۸ مخ پاتې

اوس هم په کلیوالی سیمو

کی ښیا په ښوی تو غوږی میسده ښی ښیا او بزگران خوایی د هرن ښکوی ښسده اوله کسوی او د ده غنم په پسوا او بیلچه

یا دوی تر څو چه د غنمو غنه خاوړی او خاڅی بیلی شی

ودو سته لو بزگران په دوی یادو وده څو کی دد یش غنم د چلل او غلبیلو لو په و سطه سره پاکوی هر وخت چه د ریش

غنم پاک شول: بیا لو بزگران ددغه غنمو د اگه پر وه د بره کالو په ډد په د ځښتن کړو ته ور ته ی کله چه د وا گه پروه خو ټه ی سول بیا لو دد یش د اخستلو د پاده بزگران

په کلی کی گرزی دهر چا چولو ته او یو دکان چه

خلاصوی هغه ځتی خوالدی او هر څو ك چه پید ډه ښه کی حصه لری هغه هم ځیر و ی ، سپاد لوړله په گډه سره دد یش د اخستلو د پاده د غنمو د اگه ته ورځی لو سی ی

ددغه کلی ملا (امام) کوم چه پد غه ریشه کی دز کات حصه لری او غنم اخلی او د سوی لی بیا دغه غنم پر پو له د ریشه

یا ندی شیندی ودو سته لو ددغه ریش د ځښتن نا ظر په

ښا ټکه یا غلبیل دد ریش په اندو لو ییل کوی او د بزگرانو او ځښتن حصی په ی چو ل دریش د غنمو هغه غلو د کو تنی چوړوی ودو سته بیا پر دغو غلو د کو تنیو اوسکه ایږ ی

ددغو غلو دو کو تو هغه چه هر یوه بزگرانو ته ورسی

بر حقه خاوند ورته خوړ وی لو سی ی او ته بزگران په گډه د ځښتن غم دده و کور او کنډوته رسوی کله چه د

ځښتن غنم شو ځنی کی ی بیا لو خپله بر خه په خپلو منځو

کی سره وویشی او هر یو خپله حصه وړی .

د ننګيالي سره مرکه...

مصروفيت له مخې ئې هيڅ هنري فعاليت ته موقع نه ده موندلې، او س چې ډېره کاله راپه دې خوا تقاعد شوی دی آرام ژوند لري چې د مجسمه جوړولو يوه استوډيو

خلاصه کړې چې په دې کار سره په هم شاګردان روزي او هم په خلکو ئې ښکاره قبول کړي چې دده اثار د ياد ساتلو وړ دي.

دمخه تر دې چې خداې په امان ورکړو د ننګيال ښاغلي شعر ته په ژوند ګلو او شعر ونه کنه ها مجلې ته هديه را کړل.

د ننګيالي د کلام نمونه:
اې الوتونکې مطلق چا پلوسه ته يم

ته و ظالم په اس چادو ګر فساد کړې؟
چې د خپل او پردي گانه ئې پيدا کړې؟

د سکوت مهر مي لبانو ته وهه به
بو مرموزې قوت ورته په ګفتار کړې؟

دمي بو تنده لسته په دې ښار کښې
تا صف ترې قسه دي ده دې ښار کښې؟

ای لکی ټيوس د ښاغ په سرخ را ښيي
تعصب پر شر پيدا ده دي باز ار کښې؟
شرا ګل په ولاحول له سرخا ښکلي
زه و يا په شيطان ګډ په سره انکار کړې؟

د جهان يو ستي د بلا شور ي د ګنهدي
خپل قلم د عطار ده مستر ګوتار کړې؟

مسد قست آخر شمر د ذلت را کړي
هکاتان د چا خدمت ته ګنهګار کړې؟

اې الوتونکې مطلق چا پلوسه ته يم
چې په ټې پيهودهان لوه را ښكار کړې؟

داراتي ذلنګه مې په وله ذخيره کړل
مدهي که په ماده ی سر ما په دار کړې؟

پهتني وينی مسې ايښي په ډو ګير کښې
په نامه د پښتونو الی استهار کړې؟

ننګيال ونه د ننګ ور ته په مهر الله
استقبال يه په ټسنه ی د خپل او يار کړې؟
کشکي مې په لاس د مرهو اى (ننګيالیه)
دربند و په د نامرد لفتي خوښ ار کړې؟

سماوي ډبري

په فضا کې لوی لوی ټوټې منګو ته او فلزي ټوټې وجود لري چې تر ځمکو ستورو ډېری لوی او ډېرې دي.

دا ډبرې د آسمان په لوړه کې چاودل کيږي او ټيټ وړې کيږي او ذرات ئې د بارانو په شکل، د ډبرې يا غبار په ډول پر ځمکه باندي را لويږي.

چې هغه ته سماوي احجار وايي).

ډېر هغه ووغيسو سماوي ډبري وهغه پر ځمکه باندې را لويږي.

تر ټولو کلو ډمه يوه ووغو ډېرو هغه دا امريکا په يوه لوصحرا کې را لويدله چې په ځمکه ئې کې ډيوه کيلو متره په انداره ورکنده جوړه کړه.

مندا دنګه ده غو آسمانی ډبرو هغه ئې په کانا وا کې هم يوه دا ته پيدا کړې ده.

اکثره وخت سماوي ډبري په دريابو او وچو لو سو کې را لويږي.

هغه چې دريا بو ته او ره ځمکې پرمخ غورځي ډبرې دي.

د۴۳مخ پاته

خوب لیدل...

اوس اوس د طب علم د دارو څیړو د درمل په غرض د خوب د بیلو بیلو ډولو څخه چې اخلي پخوا به ئې د خوب لرونکو دوا ګانو په واسطه نارو غانو ته ارام ورکاوه او فقط د دردو د خوړلو او دوا د پاره به ترې کار اخیستل.

دې طرف ته ئې که څه هم چه مطلوبې نتیجې تر لاسه کولی شوې ورو سته معلومه شوه چې د غه نارو غان په چیرو ناوړو عوارضو اخته کیږي. ان ورځ ژباړه د هیپنو تیزم د خوب څخه چې طبیعي خوب ته ورته دی، کار

اخلي او نارو غان د تلفون په وسیله بیده کوي مګر په دې ورو ستو کلو کې الکتریکي خوب هم رواج شوی دی، دا خوب چې د کوردي او نارو غ ته هیڅ ډول ضرر نه رسوي. شوروي پوهانو یوه مخصوصه «الکتریکي خوب د راوړونکي» دستګاه اختراع کړې ده چې فرانسوي او انګلیسي ورڅخه ډیره ستاینه کړې ده.

یوه ورځ یوه کلن سړی د لیننګراد د طبي انستیتوت ته ورغی، د غه نارو غه د زړه په برخه کې د سخت درد څخه شکایت درلود، پر سېره پر دې نارو غه د هر کلني سختې پیښواینې څخه په عذاب ؤ، لو هره دوا چې ده ته کي ورکول، دی به په ۲۴ ساعته کې تر ۲ ساعته اضافه نه بیده کیده.

نارو غه ئې د هیپنو تیزم او الکتریکي خوب سره درملنې ته واستاوه. که څه هم هیپنو تیزم د پخوا ئې په ایری کولو کې

ژباړه اغیزه اری مګر د غه نارو غه د هیپنو تیزم تر تاثیر لاندې نه راتی نو ډاکترانو فیصله وکړه چې د غه د بیده کولو د پاره د الکتریکي دستګاه څخه کار واخلي. د غه الکتروني دستګاه په وسیله ئې دی تر لسو دقیقو ورو سته بیده کی. د غه نارو غه د پخوا ئې معالجه نقطه ته کیښته او هر ګړنت

ایم ساعت په بر کې ونیوی څو نارو غي څخه بالکل خلاص شو

او اوس اته ساعته پوره خوب کوي او د زړه درد ئې هم پښېمه چه شوی دی. «پاته لري»

د ۵ مخ پاته

د مصر تصمیم...

شوروي اتحاد د مصر یوازې سره پر تفاهم نه د رسیدو د پاره ژباړه علاوه د لوده تر څو چه همه ئ موضوع متوله اړه لري په یوه نظامي ماجرا کې جمهور رئیس سادات د غه ډول تصمیم اعلام که. د لیبکوال عقیده دا ده چې د منځنی ختیځ د مسئلې په ډګر کې د حل د پاره ئې لیاري چاره د قوو لو پوځي قدرتونو د نه مداخلې په سبب موجود دي.

د عربي متحده جمهوریت رسمي مراجع د منځنی ختیځ په مسئله پاندې د بحث په تړ ځ کې د جمهور رئیس سادات سره د امریکا د صدر اعظم کولي امریه خوښتنه تیمری کړې ی او ویلي دي چې د مذاکراتو په باب د امریکې د پخوا په شان پاتې دي. د مصر عربي جمهوریت تر اوسه پوري اماده حاضر شوې چې د اسرائیلو سره د مذاکراتو وکړي.

اکو د راتلونکو اتنادو سته وینا کې د ا عمومي دي چې د اسرائیلو سره د مذاکراتو په باب د مصر موافقه د جمعن ته د تسلیمیدو معنی لري.

د مصر د عربي جمهوریت د خبر مجلد محمد حسنین هیکل په منځنی ختیځ کې د اوربند د نه سوله او نه جګړې د حالت د دوام پر ضد اخطار ورکړی دی.

هیکل چې د انور السادات نژدی دوست ګڼل شوی دی اخبار الاهرام او متحده ایالاتو د منځني ختیځ د خبرو په اړه کو د اوړن کړي دي هیکل په منځني ختیځ کې په موجوده حالت انتقاد کړی او عربي هیوادونه ئې د دې ته را بللي دي چې او سنۍ حالت ته د خاتمې ورکولو د پاره یو منجزل شوی پلان طرح کړي.

په نړۍ پوری خبرونه

یوی ۲۳ کلنی میرمنی یو کوچنی وزیږاوه چی دوه سره او دری سترګی یې درلودې

په کندهار کی یوی ۲۳ کلنی میرمنی یو کوچنی وزیږاوه چی دوه سره او دری د انسان سترګی یې درلودی.

د زیږنتون د ډاکټرانو د اظهار له مخی دغه میرمن ۱۷ ولادتونه لری چی پنځه ئی ژوندی او دوه ئی مړه دی.

په کندهار کی د ښځو د روغتون د ډاکټرانو د شرح له مخی ورپسی د ناروغی په حال کی چی ۶ ورځی په خپل کور کی د اولاد د پیدا کیدو درد احساس کاوه روغتون ته مراجعه کړی او نوموړی ماشوم پیدا شوه.

د نوی پیدا شوی کوچنی لمړی سر په طبیعی حالت او بل سر یې د ښځی سترګی، غوږونه، خوله او پزه نی درلودل خو دوهم سر یې تر ملا لاندی یوازی یوه سترګه په تندی درلودله.

د نوی پیدا شوی کوچنی وزن په طبیعی ډول ۳ کیلو ګرامه او د مور صحی حالت ئی اوس ښه دی.

(ب)

د نړۍ تر ټولو کوچنی کتاب

په ډنمارک کی د دوستانو د شمیر کی د اوکراینی شاعر ... له خوا یو کتاب (میلادی ...) کی د کتاب چی حتی کولای شو د ستنی تر سوری تیر کړو چاپ کړی دی.

د دی کتاب د چاپ کولو لپاره ... کاروونه ... د ... ټول کتاب ... د ... چاپ شوی دی.

... کتاب د ... شاعر (تاراس شفچنکو) د آثارو مجموعه ده چی ... په ډول چاپ شوی دی.

محمد علی کلی د عقرب په میاشت کی د جو فرایزر سره مسابقه کوی

لاس انجلس:

د امریکایی مشهور ... د بوکس د مسابقو مرتب د ... په تاکل شوی ډول محمد علی کلی او جو فرایزر د سږ کال د عقرب په میاشت کی ... مسابقه وکړی ... محمد علی کلی ... رسمی لقب بیرته تر لاسه کړی.

فرایزر ... د بوکس ... سره ... کړی دی.

(فرانس پرس ب)

داحساس مسائلو، په تخیل او ادب کې ای د ادای نساد او وهنمنوی

کړ غېږ لو پر خسته دبو تسکې، جسها داو عقیده مبارزه خسر ع کې، ده شوت
خودرو او ظالمانو سخت د چسن زده احتما ای بی خدا لیشو او پرسیدلی تروت هغه لې

کړکه کول .

د مرحوم مخلص د شعر بوه ځیگړه چې دی دا دي، د نورو شاعرانو هغه جلا کوي،

دا دی چې دی بی تکلیفه ساده او قی الیه بیه شعر وایي . په شعر کې
عامیانه اصطلاحات په خوږ نوو شکل راوړ دي او شعر یې د عوامو او خواص د

طبع سره موافق دی .

فاضل عبدالقدوس د حبیب الله د شعر په هکله داسې وائي :

د مرحوم مخلص عشقي اشعار دومره سوزناک دي چې یې مینې ژړوونه

له سوزه ډک کوي او د مینو له زړونه لا تازه کوي . مرثیه چې ده په ښه په موسیقي کې
لوی لاس لري . او له دې امله اشعار یې ټول د موسیقي پر اوځانو او هنامو او

برابر وبلی دي، په دغه اساس د موسیقي استادانو د ده هنر ستاینه
کوي .

فاضل حاجي حبیب الله د مرپاس ته د مرحوم مخلص دیوان بو قیمت
اثر گڼلی . د ده د هنر توصیف وزو منده هغه د شعر په باب داسې عقیده

څرگند وي .

د مخلص شعر هالته خاص سبک ده رلود، که هغه هم د ده په اشعارو کې دو ای

الفاظ او جملې چې د هر عام فهمه دي ، استعمال سوي دي خو بیا هم د معنی
او مفهوم له حیثه ډیر عمیق او خوندالو نه گڼل کیږي . څکه چې د جامعې

د دوسیاتو، اله ښتو او خیالاتو پوره ترجماني کړي ده . په دغه اساس د
هر ذوق او هرې طبع مقبول گرزیدلی دی .

لنډه دا چې مرحوم حاجي ولي محمد مخلص د ۱۳۲۹ ش کال د شنبې

په ورځ د سلواغې د میاشتې په ۲ نیټه د ۶۳ کالو په عمر د زړه د درد په وجه له دې نړۍ
سترگې پټې کړې .

۱۰ احمدشاهي دوره کي دمخابراتو چېنل مستقيم دوه بنگلي وداني

دکابل دولتي مطبعه